

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Bersorii nefrancați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukes, A. Oppelk, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dawe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colonă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarifă și învoiaș.
Reclame pe pagină a III-a o
seră 10 cr. v. a. séu 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 24)

„Gazeta“ este în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franco.
Se primumă la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 132.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 14 (26) Iunie

1892.

De ce se miră foile unguresci!

Brașov, 13 Iunie v.

Se miră foile unguresci, că fa-
tele brutale și barbare, săvârșite
de fanaticii unguri din Turda în
potriva Românilor de acolo, au
câșunat atâta indignare și amă-
răciune între frații noștri din Ro-
mânia liberă.

Ce fățarnici egoiști sunt șo-
vinisții unguri! Ei vedă așchia în
ochiul vecinului, dér nu vedă
bêrna în ochiul lor!

Nu de mult un honvedu a
câpătat o palmă dela un ofi-
ceru din armata comună. Ce sgo-
motu înfricoșat n'au făcutu Un-
guri șovinisți din pricina acêsta?
Chiar în dietă s'au redicatu opo-
siționali să tragă la dare de sêmă
pe ministru-președinte, că suferă
așa ceva și cu toții au cerut pe-
depsirea acelu oficeru, cu tôte că
s'a dovedit, că era de naționalitate
unguru, ér foile șoviniste un-
guresci țipau și strigau în contra
armatei comune, și a urei de care
diceau că e stăpânită!

Și ce era palma aceea dată
unui honvedu, care nu s'a purtat
în modu cuviinciosu față de acelu
oficeru, pe lângă fapta săvârșită
de fanaticii unguri din Turda, cari
și-au datu pe față ura nepusă,
ce-o nutrescu în potriva Români-
lor, bombardându cu petri și pus-
tiind casa conducătorului depu-
tației române la Viena, Dr. Rațiu,
precum și casele mai multor Ro-
mâni din Turda?

Lumea cunoșce adă pe urđitorii
faptelor cavaleresci asiatiche.

În véra anului 1884 se ridicase
întregu Clușul șovinist în contra
Românilor de acolo și mai ales
în contra tinerimei din cauza unei
telegrame de felicitare, ce au adre-
sat'o „Gazetei Transilvaniei“, când
a devenit diaru cotidianu, și în
care era salutată ca anteluptătoare
pentru „recâștigarea drepturilor
noștre politice-naționale“.

Fanaticii au aruncat și atunci
cu petri în casele Românilor clu-
șieni, deși nu în acea măsură ca
cei din Turda, și i-au terorizat și
amenințat amar, au ars în
piața „Gazeta“, și au cântat ves-
titulu cântec cu refrenulu „bűdös
bocsor.“

Tôte acestea le-au făcutu atunci
fanaticii clușieni, vrëndu a lovi în
Români, fiindcă pretind drepturi
în patria lor și luptă pentru re-
câștigarea lor. Urgia lor a fost
îndreptată în contra némului ro-
mânescu.

Astădi lumea cunoșce aceste
fapte de ură, de netoleranță și de
despotism ale șovinismului ma-
ghiar și de aceea la scirea despre
pustiirile întemplate în Turda, a
scitutu îndată, că éráși e vorba de
acéstă ură, netoleranță și de a-
cestu despotism de rassă, care
fierbe și clocotesc mereu și a is-
bucnit cu îndoită putere acum,
când Români au mersu să se
plângă la tron în contra asupri-
rilor și nedreptățirilor, ce le
suferu.

Și ce pôte fi mai firescu, de-
cât că aceste sălbatiche isbucniri
ale urei îndreptată în potriva na-
țiunei noastre, se deștepte între
frații noștri de peste munți, cari
urmărescu luptele noastre națio-
nale cu cea mai viuă simpatie, o
indignare mai mare ca orăși unde
în afară de granițele noastre?

Ce ar fi dișu și ce aru dice
Maghiarii, decă conaționali lor,
cari trăiescu în Bucuresci și în
alte părți ale României, și cari
serbeză acolo cu stégurile un-
guresci tricolore tôte festivitățile în
onóra lui Kossuth și demonstreză
în diua mare pentru Kultüregylet
și pentru scopurile lui de maghia-
risare, ar fi fostu, séu ar fi întem-
pinați din partea Românilor de
dincolo cu aceeași ură și urgiă,
cum au fostu întem-pinați Români
din Turda din partea fanaticilor
unguri? N'ar striga óre și n'ar țipa

cu toții ca din gura șerpelui și
n'ar cere intervențiunea guvernului
ungurescu în apărarea conaționa-
lilor lor?

Sé nu se mire dér foile ma-
ghiare de mișcarea de protestare,
ce au produs'o în simulu fraților
noștri de dincolo, și în deosebi în
simulu tinerimei universitare săl-
bătăciile dela Turda, ci multu mai
bine și mai priinciosu lucru ar fi
pentru națiunea maghiară și pen-
tru statulu ungaru, decă ómenii
politici unguri s'ar gândi la isvo-
rulu reloru, ce dau nascere acestor
aparitiuni, care este asupri-
rea fără séménu și nedreptatea ce
i-se face diinicu poporulu român
din Transilvania și Téra un-
gurescă și care nasce amărăciunea,
ce se străplântă și în téra vecină,
unde se află sute și mii de frați
de ai noștri pribegi, cari au fostu
siliți a trece granița din cauza
prigonirilor și a vitregei tractări
ce-o întem-pinau aici.

Înainte de tôte diaristica ma-
ghiară și ómenii politici maghiari
sé nu uite de vorba diarului
boemu, care a dișu, că „prin fa-
tele vandalice dela Turda șovi-
nisții maghiari s'au acusat ei pe
ei în mai mare măsură, de cum
i-au acusat Români în memo-
randu!“

CRONICA POLITICA.

— 13 (25) Iunie

„Patrioții“ éráși s'au făcutu nemuri-
tori. Vestea despre sălbătécile lor dela
Turda a străbătut în tôte părțile
lumei. Gazetele tôte, afară de cele
unguresci, condamná în modul cel
mai hotăritu atrocitățile Ungurilor
dela Turda, cari ca și nisce sălbatice
bombardări cu petri locuința d-lui
Dr. Rațiu și a altor Români de-
acolo. Se n'țelege de sine, că
cea mai mare durere de inimă față
cu sórtea noastră o manifestă
presa fraților noștri din România,
care se și ocupă cu cel mai mare
interes de atrocitățile „patrioților“
din Turda.

Dér nu numai pressa română peste tot
ci și cea streină tractécă cauza acêsta
cu multu interesu și nu găsescu destule
ovinte pentru de-a condamna săbătécia
ungurescă. Diaru Cehilor tineri, „Na-
rodni Listy“ dice, că prin cele întem-
plate la Turda, Unguri s'au acusat pe
sine mai mult, decât i-au acusat Ro-
mâni în memorand. Causa órbei ute-
zante a Ungurilor în contra Românilor
o atribue diaru celu și Nemților cen-
traliști din Austria, despre cari dice,
că mână în mână cu Maghiarii dau
năvală asupra națiunei aceleia, (ade-
că a Românilor), cari la 1848 au săngerat
pentru Austria. — Diaru italu, „Il
Diritto“ din Roma, vorbindu despre
sălbătécile din Turda dice, că: „fiă-
care națiune cultă trebuie să le
condamne; noi însă cu atātu mai
multu, fiindcă ne simțim cu Români
frați de origine națională. E lucru
evidentu, că cele întemplate
forméză numai unulu din multele
și dureroșele episóde ale vieței
diinicu, pe care sunt silite să o
aibă popórele puse sub stăpânirea
Austriei: unele tiraniséză în
chipulu celu mai brutalu pe altele.
Aceste fapte nu voru dispáre,
până când nu-și va fi atinsu fiă-
care popóru formațiunea sa
națională.“

În asemenea terminu condamná
atrocitățile din Turda și celelalte
foi din străinătate. Numai pressa
ungurescă își arată arama și de
acéstă dată. În locu de a-și ascunde
nasulu de rușine, foile unguresci
au obrăncia de-a dice, că cele
ce s'au întemplat la Turda au fostu
un „lucru naturalu“. — Ba pentru a
face mai nevedute ticăloșile fraților
lor din Turda, se apucă să injure
pe Români cum seiu ele mai
ocoșesc; ba chiar și solgăbirii de
prin provincie se pare, că au
inceput să dea nouă năvală
asupra Românilor, urmărindu-i și
disolvându adunările lor, cum au
făcutu dițele acestea cu adunarea
învătătorilor români din comita-
tul Clușului, întrunită la Bu-
datelecu. cum și cu adunarea
despărțemintului Asociațiunei
transilvane din părțile Tergu-
Mureșului, întrunită la Na-
sna, unde solgăbirulu, însoțit de
gendarmu intră împreună cu alți
Unguri în sala, unde se ținea
adunarea și nu esiră

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.“

O privire asupra pedepsei cu mórte

în diferite timpuri și la diferite popóre.

Prelucrată după „Memoarele“ unui
călău din Parisu.
(Fine.)

Pedepsa sdrobirei cu róta e fórte
vechiă. Ne spune și fabula. Cine nu-și
aduce aminte de róta lui Ixion, care se
învértea necontenit? Cronicarul fran-
cesu Gregor de Tours dice despre acéstă
pedepsa următoarele: Osândiții erau
înținși la pământ și legați de stêlpi,
apoi treceau cu carele peste ei sdrobindu-
le în chipulu acestu ósele. Rămășițele
trupesci apoi erau date pradă cânilor
și paserilor răpitoare.

Horia și Cloșoa, martirii neamului
nostru, au suferit cu bărbăție mórtea
pe róta, ér bucățile din trupurile lor
au fostu împrăștiate în cele patru părți
ale țării.

În Franția se usita și pedepsa în-
e. Osândiții erau băgați în saci și

după ce se legau, aceștia erau aruncați
în mare. În Turcia și acum există mo-
dul acesta de pedepă. Multe victime
sunt aruncate în apele Bosforului. Totu
asemenea și inehistorii din Veneția a-
runcău victimile lor în canalulu Orfano
și adecă de pe puntea numită „puntea
suspinelor.“

Pe timpul revoluțiunei franceze,
condamnații erau înecați în altu chip,
și anume: Findă temnițele din orașulu
Nantes pline de prizonieri condamnați
la mórte, ér gilotina permanentă nu
putea esecuta pe toți, de aceea, se a-
plica pedepsa numită „măritisurile repu-
blicane“ (mariages republicaines.)

Pe o corabiă erau imbarcați fete și
feciori legați unulu de altulu, după
aceea sfredelau corabia, și acéstă se
cufunda apoi în riulu Loire. Unu scriitor
din orașulu acela dice: „Multimea
cadavrelor era așa de mare, încātu
apa se înfectă într'unu gradu atātu
de mare, de poliția se vedu silită să
interdică folosirea apei din riulu Loire,
ba chiar și mâncarea pescilor din
acelu riu.“

O altă pedepă înfiorătoare era și
punerea în țépă. Osânditul era pus
în vârful ascuțit al unu stêlpu
implântat în pământu, și aici murea
el între chinurile cele mai îngrozitoare.
În Muntenia escelă în punerea în
țépă Vladu V, supranumit „Țepeșu“,
séu după cum ne spune cronică din
acele timpuri „Țepelușu“. Tótă téra
tremura de frica acestu domn. Istoria
ne arată multe exemple despre
strășnicia lui Țepeșu-Vodă. Odată
trase în țépă o armată întregă de
20,000 Turci, în frunte cu Hamsa-
pașa. Totu asemenea puse în țépă
și pe unu călugăru, călare pe măgaru,
pentru că Țepeșu se se delecteze la
privelisea, ce o oferea unu călugăru
călare pe unu măgaru pus în țépă.

În timpurile vechi falsificătorii
de monede erau ferți în uleu. Acéstă
pedepă a fostu ștersă la a. 1790
din codulu penalu franceșu.

Afară de aceste pedepse se mai
întrebunțau și uciderea cu petrii.
Cu acéstă pedepă erau pedepsiți
mai ales vrăjitorii, ereticii, Jidovii
etc.

Cam aceste sunt pedepsele, ce se
întrebunțau până la isbucnirea
marei revoluțiuni franceze. Cetățenii
francesi voiau să facă egal și la
mórte pe orăși și cine, de aceea
introduseră gilotina ca pedepă
comună.

Acestu instrumentu a fostu numai
perfecționat de Dr. Guillotin, după
care și-a și luat uumele, căci era
cunoscut în Italia pe la anul 1507
sub numele de mannaia.

Rațiunea și esperiența au arătat,
că modul de până acuma de
ucidere cauza dureri mari, pentru
aceea introduseră gilotina, care
dintr'o singură lovitură retécă
capulu. Acéstă mașină e construită
în modul următoru: Pe o estradă
(esafodu), înaltă de 8—9
urme, care are forma unu oblongu,
se ridică la ambele capete câte un
stêlpu țépănu. Acești stêlpi sunt
împreunați unulu cu altulu în
partea de jos cu nisce curele,
ér în partea de sus cu o bână
pusă horizontalu. La mijloculu
acestei bâne este acățat unu
maiu séu unu berbec de lemn.
În care e înt-

de-acolo până se depărtară toți membrii adunării. — Etă, așa suntem noi trac-tați pe pământul nostru strămoșesc! Gendarmii năpădesuă adunările nōs-tre, ca și cum am fi nise făcători de rele. Dōmne, când vom și noi face, ca se nu mai fim batjocuriți, pe pământul nostru strămoșesc!

Lumea, care se ocupă cu politica din afară discută viu călătoria regelui Italiei în Germania, călătoria, care a întreprins-o regele Umberto cu augusta sa soție pentru a face o vizită părechii imperiale germane la Potsdam. Foile ita-liane dicit despre această călătoria, că n'are nici o însemnătate politică și o re-ducă la un simplu act de curtenia, un răspuns la visita împăratului Wil-helm II. Fōia vienesă „N. fr. Presse“ reamintese, din incidentul acesta, is-toria alipirei Italiei la alianța puterilor centrale. La 1879, dīce numita fōia, in-tr'o convorbire ce-a avut-o cu ambasa-dorul franceșu Saint-Vallier, asupra si-tuației politice, Bismarck a dīșu, că decă Italia ar avé de gând să atace pe Aus-tria, e sigură, că Germania nu s'ar a-mesteca, fiindu sigură, că Austria ar scii și singură să combată pe Italia. — Pa-tru ani după această convorbire, la 1883, principele de corōnă alu Germaniei ridicā în brațele sale vīngioșe pe viitorul moștenitor alu corōnei italiene și ilu sērută în mijlocul aclamațiilor entu-siaste ale fiiloru regatului dela Sudu. Sērutarea acōsta era sigilul alianței Ita-liei cu Germania, după care a urmat și alianța cu Austria. — Foile englese sunt fōrte indispuse din cauza nouloru doveți de alipire a Italiei la Germania; numai diarele mari și serioșe păstréză o rezervă rece.

La alegerile dietale din Grecia, ce s'au ținutū dīlele trecute, a eșitū invin-gstōre partida lui Tricupis, fostul ministru-președinte, care după ce a că-đutū dela putere, a fostu pusū de cātră camera grecōscā în stare de acușaiune, din cauza politice sale financiare. Ca-mera însē. după o desbatere mai lungă, a respinsū darea în judecată a lui Tri-cupis. Ministrul Deljanis, sub care s'a propusū darea în judecată a lui Tri-cupis, a fostu silitū să demisioneze, din cauza unor diferințe iscate între regele Greciei și între Deljanis, totū în oestiu-ne financiară. Regele a însărcinatū pe Constantopulos cu formarea noului mi-nisteru, disolvāndū camera deputaților, care era ostilă noului ministeriu. Acestū ministeriu neobținēndū majoritatea la a-legeri a dimisionatū, și regele Greciei a însărcinatū pe Tricupis cu formarea nou-lui ministeriu, care s'a și compusū în modul următor: Tricupis, presidiu și finance; Dragumis, externe, Theo-

tokis, interne; Simopulos, justiția; Tsamalos, rēșboiu; Sculudis, ma-rinā; Cossonakos, culte și instruc-țiune publică. Noii ministrii au și depusū jurāmētulū alaltă-eri.

Meetinguri de protestare.

Vestea despre sēlbātaciile sē-vērșite în Turda în contra Romā-nilor s'a răspānditū cu iuțela fulgerului, nu numai în țera nōs-tră, ci și peste granițele ei în țeri depārtate. Pretutindenī pe unde ves-tea acōsta a ajunsū ea a revoltat simțurile umane. Nicāiri însă ves-tea despre vandalismulū unguresc dela Turda, n'a produsū atātā in-dignațiune, ca la frații nōștri de peste Carpați.

Atrocitățile din Turda au pusū în mișcare mai alesū tinerimea. Fără nici o convocare deosebită, tinerii universitari romāni din Bu-curesci, s'au intrunitū în sēra de 8 Iunie v. în număr fōrte mare, pentru a lua inițiativa, sē se ținā unū mare meetingū (adunare de poporū) māne, Duminecă, în care cetățenii Romāniei libere sē pro-testeze în contra prigonirei frați-lorū lorū de dincōce de Carpați

În intrunirea din 8 Iunie sēra studenții au hotāritū sē trimiță o telegramă M. S. Regelui Carolū la Sigmaringen. Etă în estrasū cuprinsulū telegramei:

Majestate! Studențimea universitară din capitala Bucuresci, chiāmātā la intru-nirea din astā sēra prin importanța po-litică, ce presintā faptele regretabile și cu desēvērșire opuse ideilorū ce călāu-zescū omenirea la sfirșitulū acestui vēcū, fapte, ce se sevērșescū în lēgānulū na-ționalității nōstre, în Transilvania, contra fraților nōștri: māhniți de josimea acelorū fapte îngrijitū de disordinile, ce se sē-vērșescū la hotarēle țerii nōstre, menite a distruge pacea și liniștea, — cu indig-nare de omeni și cu suferințe de frați amū gāsitū o māngāiere pentru noi și nādejde pentru Romānulū subjugatū, a ne îndrepta privirile pline de încredere cātră Voi, șefulū țerii, și a Vē ruga sē arātāți prietinelorū țerii nōstre, că aici în jurulū Carpaților amenință unū pe-riculū liniștea Europei. Șese milioane de Romāni nu potū sē stea indiferenți față cu loviturile nedemne, ce se dau fraților nōștri subjugati. Vē rugāmū deci Majes-tate, sē fiți interpretulū simțemintelorū poporului, ce cărmuiți, arātāndū amicilorū țerii nōstre, ca sē stāruie a îndrepta sōr-tea fraților nōștri din Transilvania și Ungaria. În numele civilizațiunei, în nu-mele liniștei și în numele poporului romānū, arātāți pericolulū ce amenință Eu-ropa rēsāritenā; glāsuesce, Maiestate,

acolo unde trebuie, glāsuesce cu demni-tatea celui ce are în parte-i dreptatea; glāsuesce plinū de încredere în nēmulū Tēu romānescū, care Te va binecuvēnta urmāndu-Te pe Tine și ai Tēi.

Despre adunarea de protestare de māne, cetimū în foile din Bu-curesci, că ea va fi o intrunire cum nu s'a mai vēđutū. Pe lângă cetățenii din Bucuresci vorū lua parte delegațiunile din județe, stu-denții universitari ș. a.

Pentru a pregāti cātū se pōte mai bine adunarea protestatōre de māne, studenții au luatū tōte mēsurile trebuincioșe. Ei au alesū o comisiune compusă din 25 stu-denți, care va avé sē facā în điaa protestārei serviciulū de po-lițiā, ca ordinea și liniștea publică sē nu fiā turburatā de locū.

În điaa intrunirei se va tipāri unū điarū cu titlulū „I. Rațiu“, care se va vinde în folosulū Li-gei și în care se vorū da amē-nunte cu privire lu sēlbātaciile din Turda.

Se vorū ceti telegrame sosite din tōte unghiurile Romāniei și din străinătate dreptū protestare contra vandalismului sēvērșitū la Turda.

Asemēni meetinguri de pro- testare se vorū face în tōte ora-șele mai mari ale Romāniei, în điaa de māne. Spre scopulū a-cesta s'au împārtitū în mii de esemplare apelurū cātră cetățeni, în cari aceștia suntū rugați sē ia parte în număr cātū de mare la aceste adunāri de protestare con-tra arbitrarilorū acte sēvērșite de turbatulū șovinismū ungurescū con-tra pacinicilorū cetățeni romāni.

Insemnāmū la acestū locū, că d-lui Dr. I. Rațiu a primitū în đile-le aceste o mulțime de tele-grame și scrisorī, în cari este căl-đurosū salutatū, că a scăpatū ne-atinsū de vandalismulū Ungurilor din Turda. Telegramele aceste i-au sositū din Bucuresci, Galați Iași, Călārași, Slatina, Brāila, Rēm, nicul-Vēlcea, Turnu-Severin, Viena, Anvers, Strassburg, Grāfenberg și din tōte părțile Transilvaniei și Ungariei locuite de Romāni.

SCIRILE ĐILEI.

— 13 (25) Iunie.

† Dumitru Brătianu. Luni sēra a in-cetatū din viață marele patriotū romānū Dumitru Brătianu, fratele deceda-tului I. C. Brătianu. În mormēntarea i-se va face māne, Duminecă. Dumitru Brā-tianu a fostū unul din cei mai aprigī

luptători ai cauzei romāne și tōtā vieța lui a muncitū, pentru ca sē-și înalțe și sē-și facā vēđutū și fericitū nēmulū. A luatū parte la tōte mișcāriile mari poli-tice din anii de renascere ai Romāniei și s'a distinsū prin probitatea caracterului sēu și prin simțemintele sale nobile și umanitare. Romānia și toți Romāni fără deosebire pierdū în elū unū mare și unū desinteresatū luptătorū pentru sfāntalorū cauză. În veci sē fiā amintirea lui!

—x—

Dispozițiuni fanatice. Foile din Ro-mānia aduōu soirea, că o mulțime de te-legrame adresate điarelorū romāne din Ardēlu au fostu sequestrate aici la Bra-șovū de cātră autoritățile unguresci, sub cuvēntū, că ar fi ațitātōre. Telegramele din vorbā cuprindeau proteste în con-tra sēlbātaciilorū dela Turda. „Romānulū“ dā scirea pozitivă, că: Comunicația Ro-māniei cu Transilvania este intreruptā; telegramele, ce vinū din Romānia tōte oprite; diarele romānesci din Ardēlu sosescū la Bucuresci cu întârđierī mari. — Nu înțelegemū, de ce sē temū cinstiții nōștrii asuprațori, când iau astfelū de mē-surī volnice și contrare liberalismului, cu care se fălescū ei atātū de multū.

—x—

Dreptū sē fiā? După „Magyar Uj-ság“ magistratulū capitalei Budapesta este pusū în mișcare sē cumpere bise-rica greco-romānă din capitală, pentru a-o da în schimbū romano-catolicilorū pentru biserica lorū din apropiere, care ar fi sē se demoleze pentru a se lārgi strada spre unū podū nou spre Dunāre.

—x—

Cultură asiatică. Unū studentū de a 7 clasă din Clușiu, cu numele Kiss, că-đuse la esamenū. De necasū, însoțitū de ascultătorulū de teologie Lōffi, a spartū ferestrele profesorului Kanyaró, după aceea îmbārbātātū de succesū și'ntovā-rāșitū de numeroși camerađi, au datū nā-vală asupra Colegiului, bātāndū, cum se cade, pe inspectorulū Demeter. În larma mare vine la fața locului și epis-copulū Ferencz; furioșii n'avurā res-pectū nici de dēnsulū, din contrā ilu a menințarā. Destrābālații maltractarā în fine pe directorulū Ular și pe archi-tectulū Fekete. Cravalulū s'a terminatū numai cu arestarea lui Lōffi. Kiss scōpā deocamdatā cu fuga. Poliția intervenise prea tārđiu.

—x—

Conducētore de asilū de copii. D-ra Augusta E. Glodaru, fiica d-lui Dr. V. Glodaru, profesorū la gimnasilū romānū din locū, a depusū đilele aceste în Pesta esamenulū de calificaiune pentru asi-lurile permanente de copii. D sa a obți-nutū diploma cu calculū de „fōrte bine“ și este aplicatā ca conducētore la asilulū de copii, înființatū de biserica sf. Nicolae din Scheiulū Brașovului.

penitā o lamă (pantă) de ferū, fōrte s-a cuțitā și grea de vre-o câteva chilo-grame. Acōsta servește pentru de a re-teza capulū victimei, care e strānsū legatū de o scāndurā, așa că capulū ei sē stea deasupra butucului, într'o sco-biturā anume făcută. Esecuțiunea se sē-vērșese iute și fără șgomotū. Capulū condamnatului cade într'unū coșū plinū cu țărițe, ér corpulū e pusū într'unū altū coșū mai mare.

Acestū instrumentū a curmatū pe timpulū revoluției franceze vieța mul-torū persōne însemnate, ca regele Lu-dovicū XVI, soția sa Maria Antoinetta, Danton, Robespierre, Lavoisiere și alții.

Gilotina și astāđi servește ca pe-dēpsă u mōrte în Franția și se aplică cu deosebire în contra pariođilorū, adecă în contra celorlū ce-și ucidū părinții. Astāđi însă nu se mai gilotinēză în pu-blicū, ci în curtea închisorilorū.

Pe timpulū revoluțiunei franceze se aplicau și alte pedepse cu mōrte, cu multū mai urite. Într'unū timpū pe stra-dele Parisului nu se auđiau alte strigāte, decātū: „La lanternā, la lanternā!“ Pe

acea adecă, pe cari îi bănuia poporulū, că ar sta în legăturā cu dușmanii re-publicei, pe aceia îi acōțau de felinarēle de pe stradā. Celū dintāiu, care a su-feritū acōstā pedēpsă, a fostū consilie-rulū de statū, Foulon, pe care l'au acā-țatū de 3 ori una după alta, fiind-cā de douē-ori se rupse funia, cu care era sē-lū spēndure. Abatele Mauray, fiindū perse-cutatū de o mulțime de omeni, din droj-diile societāții, cari strigau: „La lanternā cu elū!“, dīse: „Decā mă veți acāța de unū felinarū, veți vedē mai bine?“ Unū risū generalū fū răspunsulū, la aceste cuvinte și prin sarcasmulū acesta, își mātulū vieța.

În armatā se întrebuița și se in-trebuițēză și acum impușcarea, față de soldații desertorī, sēu față de aceia, cari se revōltā cu arma în mână în contra superiorilorū lorū. Acōstā pedēpsă, nu-miță și fusilare, se sēvērșia în modulū următorū: La loculū de esecutiune se afla în mare ținutū regimentulū soldatu-lui, care avea sē fiā impușcați. Tamburii bāteau în tobe, ér oficerulū, care co-manda esecutiunea, striga cu o voce pu-

ternicā: „În numele regelui (impăratului) este opritū, de a se cere grația.“ După aceea se cetia sentința, ér unū sergentū lega cu o cărpā ochii osānditului, pe când 7—8 soldați la unū semnū datū din partea oficerului, pușcau asupra con-damnatului. În generalū semnalulū se da numai printr'o mișcare cu sabia, pentru ca osānditulū sē nu audā comanda „Focū!“

Chiar persōne ilustre au fostū im-pușcate, Impăratulū Mexicului, Maximi-lianū de Austria, (fratele monarhului nostru) a fostū impușcatū de insurgenți. Regele Neapolei Murat, cumnatulū lui Napoleonū celū mare, a fostū impușcatū de Austriaci. Multe dintre persōnele a-cestē ilustre își comandau ei înși-și e-secutiunea. Așa mareșalulū Ney, eroulū dela Berezina, își condamnă însuși e-secutiunea.

În timpū de rēșboiu se pedepsesce cu acōstā mōrte cea mai micā abatere dela disciplina militară.

*

Am ajunsū la fine cu tabloulū ori-bilū alū diferitelorū pedepse cu mōrte,

pe cari le-a nāscocitū mintea omenēscā, pentru ca sē rēșbune crimele sēvērșite de semenii sēi. Mai totđeuna la esecu-țiunī se alegea câte o đi de sērbātore, pentru ca sē se adune unū publicū mare. Tarī de inimă trebuie sē fi fostū acei omeni, cari puteau sē privēscā cu sānge rece aceste esecutiunī înfiorātore și des-gustātore? Chiar și dame, din societatea cea mai înaltă, luau parte ca privitōre la aceste esecutiunī publice, ca la nise reprezentāțiunī teatrale. Ōre damele din secolulū acesta, numitū alū „nervositāții“, ar putē sē privēscā aceste esecutiunī în-fiorātore și desgustātore? Eu credū, că nu, căci privindū schingiuirea unui ast-felū de nenorocitū, ar leșina la mo-mēntū.

Pofta de a privi în timpurile trecute esecutiunea era atātū de mare, încātū plāteau sume mari de bani pentru câte o ferēstrā, care se afla pe piața ese-cutiunei.

Mai înainte de a incheia, afiu de bine a spune ceva și despre persōna acelu omū, care „în numele legēi“ sē-vīrșia esecutiunea. Acesta este gādele

O comoră scumpă. În apropierea fortului Căpălu de lângă Focșani (în România), patru țărani români, săpând la o fântână, deteră peste o ploscă de aur, mare de vre-o 3 litre și două mese asemenea de aur, mari de câte 50 centimetri pătrați. Toate aceste obiecte sunt făcute din aur masiv; despre aflarea lor a fostă încunoscîntă ministrului român de interne, care a și luat măsurile de lipsă, ca ele să fie espuse în Muzeul național din București. Vechimea lor se va cerceta de arheologii români mai târziu.

—x—

Primarul orașului București, d. Orbecu, după cum anunță ȋiarele de dincolo, și-a dat dimisiunea. Încă nu se știe, cine va fi urmașul său.

—x—

Ungurică pungașă. În ȋiarul „București” cetimă, că poliția din București a arestat o ungurică, cu numele Nagy Maria, care îmbrăoată în haine de preotă aduna bani pentru nume închipuite de studenți unguri sëraci. Poliția făcînd cercetare a aflată la dînsa o listă de subscripțiune scrisă în limba română și o sumă de bani. Numita ungurică a fostă predată justiției.

—x—

Advocați noi. D-nii Dr. Eugen M. ȋianu și Dr. Petru Corneanu au depus cu succes cenzura de avocat înaintea comisiei esaminătoare din Budapesta.

—x—

Cutremure de pămînt. Se telegrafiază din Szegszárd, că în dimineața ȋilei de 22 Iunie s'a simțit ună cutremur de pămînt, care a ținută câteva secunde. Mobilele din case s'au mișcată din loc, orológele de pîrete s'au oprită, multe persoane spîriate au fugit pe strade. Poporul e foarte înfricat. Ună asemenea cutremur de pămînt s'a întîmplat și în Kis-Székely.

—x—

Ravachol condamnată la mórte. Din Montbrison se telegrafiază, că anarchistul Ravachol a fostă condamnată la mórte de către juriul din Montbrison. Când poliția îl conduse afară din sala de procesare, se întorse către procuror și strigă: „Mi-ai mîncat vieta”. Sentința s'a publicat alaltăeri.

—x—

Postală. Direcțiunea postală telegrafică din Sibiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistr postală cl. I. în Murășu-Ludoșu (comit. Turda Arieșu). Reflectanții au a-și înainta cererile în decurs de 3 sêptemăni la numita direcțiune, de unde pot primi informațiuni detaiate.

—x—

Êrași o victimă în Monte Carlo. Se telegrafiază din Mentone, că ună străin

cu numele Fischer, care petrecea acolo de câteva luni, perđîndu peste 400,000 fl., și-a luat vieta. El este a două spredeceea jertfa de sinucidere în luna acesta.

—x—

Agio vamal pentru luna lui Iulie. c. a fostă fixat cu 19 procente.

—x—

Fulger în biserică. În biserică romano-catolică din comuna Rede (com. Heves) a isbită, la 20 Iunie c., fulgerul, prefăcîndu în cenușă întregu edificiuul bisericei.

—x—

Lăcuste. Din Salonic (Turcia) se anunță, că prin ȋinuturile de acolo au apărut o mulțime fôrte mare de lăcuste. Autoritățile au provocat pe toți locuitorii să ucidă lăcustele. În comuna Kôprülü au strîns 2000 locuitori într'o ȋi 500,000 ocale (o oca = 1/4 chilgr.) de lăcuste.

—x—

Carnot în Savoia. Președintele Republicei franceze, d-lă Carnot, va merge în Septembrie a. c. în Savoia, ca să asiste la jubileul de 100 ani al încorporării Savoiei la Franca.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Pesta, 25 Iunie. Pe aici s'a răspîndit faima, că guvernul român ar fi luat măsurile cele mai estinse în contra eventualelor turburări a liniștii publice din incidentul marei adunări de protest de mîne. (De acesta nu va fi fostă lipsă, deoarece însiși studenții au instituit ună comitetă pentru susținerea ordinei. — Red. „Gaz”).

Iași, 25 Iunie. Studenții de aici au făcută o manifestația la consulatul austro-ungar, după adunarea ce-au ȋinut în cauza Românilor ardeleni.

Convocări. Românii din cercul Ormenișului, Mociului și Teciei sunt convocati pe 6 Iulie n. c. la o adunare în Ormenișul de Câmpia cu scopul de a se constitui într'ună nou despărțămînt (al Mociului) al Asociației transilvane. — Adunarea generală a despărțămîntului III (Făgăraș) al Asociației transilvane este convocată pe 10 Iulie n. c. în Vaida-Recea. — Adunarea gen. a despărț. VII (Hațeg) al Asociației trans. e convocată pe 6 Iulie n. c. în Grădișe. — Adunarea gen. a despărț. XXII (Bistrița) al Asociației trans. e convocată pe 31 Iulie n. c. în Borgo-Prund. — La toate aceste adunări, țărani români și conducătorii lor sunt invitați a lua parte în număr cât mai mare.

Invetătorii români gr. cat. din comitatul Făgărașului sunt convocati la o conferență, ce se va ȋine la 8 Iulie

n. c. în Făgăraș, pentru a se consulta și a întreprinde pașii ulteriori pentru înființarea reuniunii lor.

Ordinea esamenelor la școlele medii gr. or. române din Brașov:

Esamenele de maturitate: În 15 și 16 Iunie v. va fi esamenul oral de maturitate cu clasa VIII gimn. În 19 Iunie v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. III. com.

La esamenele de maturitate nu pot lua parte școlarii; pentru publicul mare ele sunt deschise.

Esamenele publice: Mercuri în 24 Iunie: 11—12 Cîntări; 5—6 Gimnastica.

Joi în 25 Iunie: 8—9 Religia și Matematica cu cl. VII gimn.; 9—10 Româna și Latina cu cl. VI gimn.; 10—11 Maghiara și Elina cu cl. V gimn.; 11—12 Germăna și Istoria cu cl. IV. gimn.; 12—12 1/4 Declamațiune din Romăna; 3—4 Geografia și Latina cu cl. III gimn.; 4—5 Maghiara și Aritmetica cu cl. II. gimn.; 5—6 Latina și Geografia cu cl. I. gimn..

Vineri în 26 Iunie: 8—9 Contabilitatea și Aritmetica com. cu cl. II comer.; 9—10 Principii comerciale și Germăna cu cl. I. comer.; 10—11 Algebra și Geografia cu cl. IV reală; 11—12 Maghiara și Istoria cu cl. III reală; 3—4 Romăna și Geometria cu cl. II reală; 4—5 Germăna și Istoria naturală cu cl. I reală.

Duminecă în 28 Iunie v., după serviciul divin, se va încheia anul școl. 1891/92 cu cetirea clasificăunilor și cu distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului.

La esamenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlastic, se invită cu totă onorea părinții școlarilor, amicii și binevoitorii acestor școli.

Anul viitor școlastic se va începe în 1/13 Septembrie 1892.

Brașov, 10 Iunie 1892.

Direcțiunea.

Ordinea examenelor la școla elementară capitală română ort. rês. din Brașov la finea anului școlar 1891/92: Esamenele publice se ȋin Mercuri, Joi și Vineri în 17, 18 și 19 Iunie st. v. în sala cea mare a edificiuului gimnasial din Gróveru, în ordinea următoare:

Mercuri în 17 Iunie: dela 8—9 1/2 ore a. m. cu clasa I a) de copii; dela 9 1/2—11 cu clasa II a) de copii; dela 2—3 1/2 ore p. m. cu clasa I b) de copii; dela 3 1/2—5 ore p. m. cu clasa II b) de copii.

Joi în 18 Iunie: dela 8—9 1/2 ore a. m. cu clasa III de copii; dela 9 1/2—11 ore a. m. cu clasa IV de copii; dela 2—3 1/2 ore p. m. cu clasa I de copii; dela

3 1/2—5 ore p. m. cu clasa II de copii.

Vineri în 19 Iunie: dela 8—9 1/2 ore a. m. cu clasa III de copii; dela 9 1/2—11 ore a. m. cu clasa IV de copii; dela 2—3 1/2 ore p. m. cu clasa V de copii; dela 3 1/2—4 1/2 ore p. m. cu elevele din internatul Reuniunii femeilor române din loc.

Esamenele cl. III și IV de copii, IV și V de copii, se încheia cu cîntări.

Esercitiile gimnastice se ȋin: cu cl. III și IV de copii în 18 Iunie dela 11—12 ore a. m. Esercitiile în grădinărită: cu cl. III și IV de copii în 18 Iunie dela 5—6 ore p. m.; cu cl. IV și V de copii în 19 Iunie dela 4 1/2—5 1/2 ore p. m. (escursiuni în grădina școlei). Esercitiile în economia casnică; cu elevele din internat în 21 Iunie dela 4—6 ore p. m. în localul internatului. Lucrurile de mîna ale copilelor din cl. II—V sunt espuse sub decursul esamenelor în sala de esaminare.

Duminecă în 21 Iunie după serviciul divin se va încheia anul școl. 1891/92 cu cetirea clasificăunilor și împărțirea premiilor.

La esamenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școl. are onore subscrisa Direcțiune a invita pe toți binevoitorii și amicii școlilor.

Direc. școlei elementare capitale rom. ort. rês.:

G. C. Bellissimus.

Directoru

Rectificare. În fruntea numărului de er, 131, (număr de ȋi) al „Gazetei” data de 13 (25) Iunie este esactă, dîr în loc de Vineri, trebuie să se cetescă Sâmbătă.

La finea articolului de fond din același număr (131) în loc de „directorul fôiei noastre” este a se ceti „directoriului fôiei noastre”.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Ghimbavă, 10 (22) Iunie 1892.

Onorată Redacțiune! În aceste timpuri grele, poporului de pe la sate îi sunt date prea puține momente de bucurie, — lucru fôrte natural, căci la ordinea ȋile sunt astăȋ darile și neocăsurile de tot felul.

Cu toate acestea, când îi se ofere poporului câte-o ocaziune rară de a-și petrece uitându-și pe un moment de neocăsurile ce-lă impresoră, el își știe scie petrece cum se cade, așa că și domni de la orașe ar pută cu dreptă cuvînt să pismescă petrecerea lor.

Duminecă în 7 (19) Iunie c. s'a ȋinut petrecerea de veră pentru primăoră a pompierilor din comuna Ghimbavă, lângă Brașov. În acestă frumoasă comună, locuită de Sași și de Români, s'a introdus în decursul anului curent serviciul obligatoric al pompierilor.

Se speră, că cu înaintarea civilizației, va sufla ună vîntă mai puternic de libertate și atunci pedepsa cu mórte va fi ștersă cu totul și se vor împlini cele ȋise în sf. scriptură: „Biserica nu voesce mórtea păcătoșului, ci să se întorcă și să fie viu”.

S.

Fata pitariului și hoții.

poveste.

A fostă odată ună om, care purta la tîrg mînciunile cu sacul. Eu eram fôrte supărat pe el, de ce, — aceea-i grija mea! Odată l'am prins și l'am trîntit la pămînt. Sacul s'a deslegat, și mînciunile au sburat și eu am prins pe cea din urmă și am vîdut că-i mînciună prósă, să v'o spun și D-vóstră.

A fostă odată ună pitar și acela avea o fată. Ea era așa de frumoasă, încât nu-i aflai păreche peste nouă mări și nouă țeri. Fata era de mărită și toți feciorii de prin sat se învîrtiau bucuros pe lângă ea, căci ea scia să le facă la toți pe plac: La unul să-i ridă, la altul să-i tragă cu ochiul, la cel-

său călăul. Încă în timpurile antice se aflau călăii. În Grecia republicană călăul pregătea veninul, care trebuia să-l bea condamnatul. Aristotele dete călăului rangul unui funcionar.

În republica română locul de călău îl ȋineau lictorii, cari purtau nuiele (fasces) și câte-o sêcur.

În evul mediu funcțiunea de călău se moștenia din tată în fiu, așa în Franca, în Spania etc. În Franca călăul din Paris, era numit „Monsieur de Paris” și era mai mare ca toți călăii din celelalte orașe. Ei erau îmbrăcați în haine roșii, și pe pâlăria purtau figura unei scări, pentru ca să fie cunoscuți. În Franca, înainte rev. luptei celei mari, călăul primea ună decretă iscalit de rege. Oamenii fugeau de călău, ca de ună omă urgisit.

Fia-care călău avea mai mulți servitori, cari îl ajutau în împlinirea funcțiunei sale. Călăul de pe timpul regilor franceși avea ună venit anual de 40—50,000 franci, și casă de locuit. Astăȋ s'a redus cu totul numărul călăilor, și nu e vorba, sunt și acum

bine plătiți, dovadă, că la vre-ună postă vacantă de călău, concureză fôrte mulți indiviți.

Mai târziu se convinsă omenii, că prin pedepsele aceste înfiorătoare, nu-și ajung scopul dorit. Chinurile osînditului, eșafodul plin de sânge au produsă o adîncă impresiune în inimile unor bărbați nobili din secolul trecut, cari pîtrunși de idei și sentimente umane și-au ridicat vocea lor protestîndu energie în contra acestor pedepse barbare. Bărbați ca Montesquieu, Voltaire și mai toți bărbații filosofi din secolul al XVIII, cari prin scrierile lor au contribuit multă la isbușirea marei revoluțiuni franceze, și-au ridicat glasul în contra pedepsei cu mórte. Iuris-consultul Baccaria în opul său intitulat „Dei delictis e delle pene” (1764), care e tradusă aproape în toate limbile culte, a combătut tortura și pedepsa cu mórte.

În secolul nostru s'au distins în acestă direcțiune Carol Lucas, Victor Hugo și Mittermaier în opul său „Die Todesstrafe” (1862) d-asemenea tradusă

în multe limbi culte. În Austria pedepsa cu mórte a fostă desființată în anul 1786, dîr a fostă din nou introdusă în anul 1803, și a rămasă până în ȋia de astăȋ. Dîr acum nu se mai decapiteză, arde etc. ci astăȋ se aplică pedepsa cu mórte numai la crime mari. (Ucigășul Schneider a fostă spîzurat acum câteva ȋile în Viena, fiind-că a ucis mai multe servitoare.)

În Germania se aplică pedepsa de decapitare în contra acelor, cari asasinază pe capetele încoronate, (regi, împărați etc.)

Străduințele bărbaților nobili, cari prin broșuri și prin pressă au combătut pedepsa cu mórte, au fost în mare parte încoronate cu succes, căci în mai multe state din Europa pedepsa cu mórte a fostă ștersă din codul penal și înlocuită cu muncă silnică pe vieta, sau pe ună timpă orecare, închisore grea sau ușoră, deportare (în Franca) etc.

Pedepsa cu mórte s'a șters în următoarele state: în România, ȋerile de Jos, Elveția.

De sine se 'nțelege, cumcă comuna mixtă fiind și corpul pompierilor încă este totu astfelu, constându din Sași și Români.

La stăruința oficiului comunalu, corpul de pompieri s'a provădutu cu aparatele și în parte și cu costumulu necesaru, așa că privindu manevrarea lor, te simți satisfăcutu de progresulu îmbucurătoru, ce l'a făcutu comuna noastră sub îngrijirea consciului nostru oficiu comunalu.

Petrecerea din cestiune s'a ținutu „între arini“, unu locu foarte potrivit pentru petreceri de veră situat lângă râulu Bîrsa. Pe la 10 ore a. m. s'a pus în mișcare corpul pompierilor sub conducerea bravulu notarū comunalu, comandantū alu pompierilor, D-lu Emeric Bolesch, însoțitu de musica săsescă locală, care deși cu forțe tinere dovedesce unu progresu tare îmbucurătoru.

Ajunși între „arini“ se încep dănsulu. Pompierii români încă își aveau la dispozițiune o mică trupă de muzicanți din Brașov. Pote că ar crede cineva, că în această petrecere a existat unu separatismu între conlocuitori, dăr Dămine păsesce! 'Ţi era dragu să privești, cum mulți dintre conlocuitorii Sași, în frunte cu d-lu comandantū alu pompierilor se aruncau în clasicul jocu naționalu alu Românilor, în „Horă“, și alte jocuri și cum mulți dintre Români jucau în cerculu de jocu alu conlocuitorilor Sași. Ar pute servi de exemplu și alțora buna înțelegere dintre conlocuitorii acestei comune.

La masă se ținură și toaste asupra însemnătății instituțiunei pompierilor. Mai interesantū fū toastulu preotulu ev. lut. Wilhelm Frätschkes, la care 'i răspunse învățătorulu românū Iosifū Maximilianū.

După masă dispuse comandantulu pompierilor dreptu variațiune, mai multe întreceri la fugă între pompieri, împărțindu-se micu premii celor ce au fugitu mai bine. Au escelatū ca bunu fugători atătū dintre Sași, câtū și dintre Români.

După această interesantă întrecere, tinerimea adultă săsescă esecută mai multe cântări corale în quartetū, cari reușiră bine.

Astfelu se sfinși această frumoasă petrecere, în care predomină o adevărată frăție și dragoste între conlocuitorii Sași și Români, ducendū fiă-care în inima sa mângăerea, că în fine a sositū timpul, ca separatismulu condemnabilū să dispară cu totulū, dintre locuitorii comunei acesteia. M.

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunei învățătorilor români Sălăgeni“ în acestu

anū se va ținē în comuna Curiteu (Ökörítő) la 11 Iulie st. n. adevă în ziua de S.-Petru.

La această adunare suntū avisați a se presenta deopotrivă toți membrii ordinari, și ar fi de doritū să nu absenteze nimenea, cu atătū mai vērtoșū, că în această adunare se vorū tracta cestiuni importante, între cari se va lua în serioasă desbaterē cestiunea tacselorū restante.

Cu această adunare va fi împreunată și o petrecere cu jocu, și după împrejurări, și o producțiune teatrală se va arangia în sēra acelei zile.

Petrecerea cu jocu va fi arangiată din partea tinerilorū noștri Sălăgeni: teologi, juriști și învățători. Profitulu curatū este destinatū în favorulu școlēi nouē edificandū din Curiteu.

Totă inteligența noastră română, preoți, mireni și învățători, suntū invitați și rugați cu onōre a ne onora cu prezența d-nialorū atătū la ședințele adunării, câtū și sēra la petrecere.

Pentru ajutorarea scopulu edificărei școlēi nouē din Curiteu, acei domni, cari nu ar putē lua parte la petrecere, cu totă onōrea suntū rugați, ca să binevoiescă a incurge cu ofertele maritimose la adresa d-lui Petru Ostate, preotū în Curiteu (poșta ultimă Sarmasag).

Pentru provederea ospetilorū atătū la prāndulu comunū, câtū și la cină, comitetulu arangiatorū se va îngriji prin conducerea unui ospetaru cu prețū moderatū.

Din încredințarea presidiului:

Vasilu Olteanu,
referintele reuniunei.

Avisu.

Adunarea generală a Reuniunei învățătorilor români sălăgeni se va ținē la 11 Iuliu n. c. în comuna Curiteu (Ökörítő), la care suntū rugați cu totu respectulu a participa amicii causei culturēi poporulu românū.

Din ședința comitetulu centralū alu Reun. învățătorilorū români sălăgeni, ținutū în Șimleulū-Silvaniei la 17 Iuliu 1892.

Alimpu Barboloviciu,
vicariulu Silvaniei și președinte
tele Reun. Inv. Rom. Săl.

Esamene la sate.

Ţera Oaşului, Iunie 1892.

(Fine.)

Totū în 24 Maiu la 11 ore a. m. s'a ținutu esamenulu în:

7) **Târșolțiu**, comună curatū română, cu aprōpe 1600 suflete, dăr durere, că nici unu copilū nu era de față la esamenū, ba ce e mai multū, totū

anulū nu s'a ținutu prelegere cu școlariu din cauza discordiei, ce domnesce între preotulu localū și învățătorulu *Titu Murășianu*. — În aceeași zi ar fi fostū sē urmeze esamenulu în:

8) **Cămărzana**, comună, care numără peste 2000 suflete curatū Români. De față erau 37 copii și 25 fetițe; pe școlari numai atunci i-a adunatū d-lu învățătorū *Vasilu Haiducū*, de pe strade, ca să facă paradă d-lui protopopū, căci esamenū n'a fostū nimicū, escusandū-se, că nu au umblatū copiii la școlă. Abia cunosceau literile 4 copii. Atăta a fostū totulū, căci d-lu Vasilu Haiducū n'ar da doi boi bunu, pōte, pe tōte școlēle din tractū. Durere, că avemū între învățători și omeni de aceștia! — În 24 Maiu d. a. la 4 ore s'a ținutu esamenulu în:

9) **Lechința**, de față au fostū 6 copii și 14 fetițe; pe aceștia i-a întreatū d-lu protopopū din rugăciuni, altceva n'a fostū nimicū. Dealtmintelea d-lu învățătorū *Ioanū Bogdanū*, care, după cum a dīsū, e învățătorū de 52 ani, a promisū că se va lăsa în pensiune. Bine ar și face, căci au trecutū timpurile, când era destulū, ca pruncii să scie numai „Tatălū nostru.“ — Totū în 24 d. a. la 6 ore s'a ținutu esamenulu în:

10) **Boinești**, fiindū de față 7 copii și 9 fetițe. S'a esaminatū din Religione, Istoria biblică nu s'a propusū. Cetitulū și computulu slabū. Alte obiecte nu s'au propusū. Scrisorile de esamenū n'au fostū, — semnū, că cernēla peste totū anulū nu s'a folositū în școlă. Învățătorū e *Ioanū Bogdanū*, care ca omū tinerū, ar putē face mai multū progresū față cu școlă. — În 25 Maiu s'a ținutu esamenulu în:

11) **Călinești**, fiindū de față 52 copii și 13 fetițe. S'a esaminatū din Religione, Istoria biblică, Limba maternă, Istoria patriei, Geografia, Computulu, Cantulu bisericescū și naționalū. Scrisorile de esamenū au fostū frumoșe. Învățătorū e *Alexiu Ștefutiū*. De față era la esamenū întregū senatulū școlarū și o mulțime din poporeni. Răspunsurile școlariilor au fostū precise și foarte bune, se vede, că d-lu învățătorū a făcutū destulū chiămării sale, căci esamenulū a mulțamitū pe toți. — În aceeași zi după amēdi ar fi fostū sē fiă în:

12) **Prilogū**. Nu s'a ținutu însă nici unu esamenū, căci și acolo domnesce discordiă între preotū și învățătorū, care e *Emericū Babiciū*. — În 26 Maiu st. n. adevă în sērbătōrea Înălțării Domnului, s'a ținutu esamenulū în capitala țerei Oaşului, în:

13) **Negrești**, unde funcționează ca învățătorū *Demetriu S. Ardeleanū*. La esamenū au fostū de față 52 copii și 12 fetițe; apoi senatulū școlarū, antistia comunală, mulțime de poporū, încătū nu

aveau locū în sala cea spațioasă a școlēi, ci și pe la ferești era plinū de poporū; ēră ca ospetū, afară de d-lu protopopū tractualū, au mai luatū parte domni: *Georgiu Nemeșū* propr. în locū, *George Bretanū* învăț. în Vamă, *Vasilu Șomlai* învăț. în Turū, *Ioanū Moišiu*, învăț. în Moişeni, *Augustinū Cărăgianū* învăț. în Bicsadū, *Vasilu Cintiașū* învăț. în Seini, *Ioanū Batinū* învăț. în Hurezū și *Mihaiu Cicio*, cantorū localū.

Esamenulū s'a începutū cu „Impērate cerescū“, cântatū de toți elevii în 2 voci, și acompaniatū cu fisharmoniu. După ce publiculū a fostū salutatū din partea unui elevū, s'a începutū esamenulū cu Religione, Istoria biblică test. vechiu și nou, — apoi Limba maternă, Geografia, Istoria patriei, Fisica, Computulu în capū și pe tablă, adevă din tōte obiectele de învățamētū, și după fiă-care obiectū s'a cântatū în corū câte unū cāntecū acomodatū. Răspunsurile micuțilorū copilași atătū de multū au plăcutū publiculu, încătū acesta nu s'a mai pututū deslipi de zidurile școlēi până în sfinșitū. Mai cu sēmă au atrasū atenziunea publiculu dialogurile și poesiile foarte edificatōre, prin cari se îndēmna poporulū la îmbrățisarea învățături și măestriilorū, căci numai așa pōte avē viitorū. Asemenea au plăcutū multū și lucrurile de mână ale școlariilor și scrisorile de esamenū. S'a finitū esamenulū cu cantulu bisericescū și naționalū, cântatū în corū, în 2 voci, și acompaniatū prin fisharmoniu; acesta a făcutū o impresiune plăcută asupra ascultătorilorū, fiindō în jurulū acesta nu s'a mai audītū așa ceva.

Înainte de încheiere, D-lu protopopū a ținutu o vorbire cătră elevi și cătră poporū, arătandū-le folosul celū mare alū școlēi. Asemenea a ținutu o vorbire bine acomodată și d-lu preotū localū *Atanasiu Demianū*, cătră numărulū publicū, mulțumindū pentru paciența și ascultarea esamenulu, care a ținutu dela 3 ore după amēdi până la 7 1/2 sēra. În fine d-lu preotū localū împărți premii între școlari fără excepțiune, în scopulū de a încuragia și de a-i atrage la școlă. — În 29 Maiu la 4 ore după amēdi s'a ținutu esamenulū în:

14) **Racșia**, fiindū de față 22 copii și 3 fetițe; s'a esaminatū din Religione, Istoria biblică, Limba maternă, Geografia, Istoria patriei, Computulu și Cantulu. Scrisorile de esamenū au fostū frumoșe. De față era la esamenū întregū senatulū școlarū. Răspunsurile școlariilor au fostū peste totū bune. Învățătorū e *Gavrilū Napu*.

Acesta ar fi rezultatulū esamenelorū din tractulū Ţerei Oaşului. Recunoștință merită d-lu protopopū *Ioanū Romanū*, care pōrtă viu interesū față cu desvol-

laltū o vorbă bună, la toți, la toți, cu unū cuvētū, le era dragă, și fiă-care ar fi luat' o bucurosū de soția. Dintre toți feciorii, unū necunoscutū, care venia în tōte Duminecile la jocu și mergea și la ea acasă, cum dicitū, elū mai multū se întorcea pe lângă frumoșă fată de pitarū.

Multă vreme se întōrse elū așa, până ce într' o zi 'i spuse că-i place de ea și ar voi s' o ia de soția, s' o ducă acasă la elū. Întrebă și pe fată, de se învoiesce sē-i fiă soția, dăr ea nu-i dēdū nici unū răspunsū, ci-i dīse numai atăta, că va vedă. Feciorulū venia, ca și mai înainte, în tōtă Dumineca și o întrebă, de vine cu elū? Ea-i răspundea, că vine. Elū voia să scie când, însă ea-i dīcea numai atăta, că va veni, și așa nici-odată nu i-a datū vr'unū răspunsū de Dămine ajută.

Înt'r o Duminecă ēr o întrebă feciorulū și ea-i spuse, că vine, dăr când aceea, ea singurā nu scie, deōre-ce n' o lasă tatălū sēu.

Atunci feciorulū 'i spuse că elū loquesce în mijloculū pădurei și că cine vine la elū, trebuie să ia trei bucăți de

pită ca să le arunce la câni, că suntū foarte răi, ēr când ese trebuie să arunce alte trei. De va face și ea așa, va scăpa fără a o rupe câni, și fără măcarū a o lătra. După ce-i spuse acestea își luă rēmasū bunū și plecā acasă. Elū mai veni în câteva rēnduri și o rugă să vină la elū, dăr ea tot nu merse.

Înt'r o zi, ce se gândi și cum se socoti, se hotărī să mērgă să vadă unde șede și ce locașū are pețitorilū ei. Își luase șese bucăți de pāne, ca să dea cânilorū, ca să nu o rupă. Dăr în urmă se mai gândi, că nu strică nici-odată să aibă mai multū, decâtū mai puținū, și așa își mai băgă cinci bucăți în sinū și plecā.

Ajunse în pădure și merse până ce vedū casa aceea. ce i-o spusese feciorulū, că este a lui. Deschise ușa și se băgă înlăuntru. Aruncă cânilorū cele șese bucăți de pāne și se băgă iute în casă. Câni se slobođiră la pită și o māncară fără a lătra.

Cum ajunse în casă, se uită în tōte părțile, vedū multe vase frumoșe, ca la o casă bogată. Acestea-i plăcură. Dup'a-

ceea deschise o altă ușă și înlăuntru vedū, că este foarte frumoșū întocmitū: Paturi frumoșe, oglinđi mari, masă poleită și alte multe scumpeturi. Acestea ērăși 'i plăcură fetei. Deschise apoi încă o ușă, dăr iute se trase înapoi, căci vedū pāreții plini cu arme; totuși se înbărbătă puținū și intră. Se uită în tōte părțile și vedendū o altă ușă, se duse și o deschise, dăr când se uită înlăuntru, mādura-i înghețā în ōse. În lăuntru vedū adevă totū șirecouri și capetele de omeni tăiați și puși în circū. Iute închise ușa și se trase înapoi.

Peste puținū timpū auđi lătratulu cânilorū, în semnū, că vine stăpānulū. Iute fugi până în odaia cea dintāiu și se băgă sub unū patū. După aceea se auđiră pași și glasū de omū întrebandū: „place-ți ție aici?“ De pe glasulū ce răspunse, că „imi place“, cunoscu fata pitarului pe vară-sa.

Intrără în odaia cea dintāiu și și aici, la întrebarea stăpānului casei, ea răspunse, că-i place și după aceea se aședără pe scaunū.

Ei vorbiră despre unele și altele.

Odată s'auđiră câni ērăși lătrandū și după aceea numai ētă că intră doi-spre-dece hoți înlăuntru. Stăpānulū casei duse fata mai departe, în odaia a doua, și întreband o, că-i place? ea răspunse, că aici nu-i prea place. Apoi merșeră în odaia a treia și aici ērăși răspunse față, că nu-i place de locū.

— „Gādeamō, draga mea, că-ți place, dăr pentru aceea totuși vei rămānea și fără voia ta aici pe veci“, — dīse celū de lângă ea și apoi poruncindū celor doi-spre-dece hoți, o tăiară bucăți.

Inelulū ei nu soiu cum i-a eșitū din degetū și merse d'a rostogolulū până ce ajunse la vară-sa sub patū, carea lū luă și-lū puse pe degetū. Fata pitarului, vedendū pe vară-sa acolo, voi să eșā în mai multe rēnduri, dăr numai acum vedū, câtū că bine a făcutū de n'a eșitū. Hoți după aceea se puseră la masă și māncandū, le scăpă unū mērū jostū; vedendū însă, că mērulū a ajunsū sub patū, nu mai voiră sē-lū ridice, dīcendū, că dimi-nēțā, când vorū mātura, ilū vorū ađa. După masă se culcară cu toți.

Fata de pitarū ședū liniștită sub

țarea învățământului popular, îndemnându-l cu totă ocaziunea pe învățătorii și pe părinți să fie totdeauna la înălțimea lor; s'a constatat și aceea, că decă directorii școlari cu învățătorii lor lucră în unire, atunci ei aduc rezultatele cele mai îmbucurătoare.

Raportorul.

Pețelca, Iunie 1892.

În 15 Maiu s'a ținut examenul cu elevii dela școala profesională gr. c. din Meșcreacă, în protopopiatul Aiudului, sub presiul On. d-nu Ilarie Ciunganu, preot în Tâmpăhaza, fiindu de față dnii Teodoru Radu, preotul local; Georgiu Davidu, învățător în pensiune în Pețelca; Iuliu Domsia învățător în Pețelca, Iosif Rațu învățător în N. Beldiu etc., precum și toți sătenii, bărbați, femei, precum și din comunele vecine dintre dōmne am vādut pe stim. Dna Ana Radu și dna Veiss.

Esamenul s'a început la 4 ore p. m. Sala era frumos decorată, de-asupra catedrei învățătorului atēna într'un buchet de flori inscripțiunea: „bine ați venit”; în fundul sălei asemenea într'un buchet se afla o inscripțiune. Pe masă erau scrisorile elevilor și programa esamenului.

Elevii cântară mai întâi „Impērate cerescū”, rostiră rugăciunea Domnului, după care eleva Susana Manu salută în cuvinte fōrte frumoase comisiunea esaminătoare. S'au esaminat apoi din:

1) *Religiune și Morală*: Istoria biblică, prelegere analitică cu tōte clasele, Testamentul vechiu și nou; Catechismu clasa III—VI-a; Dialogu predat de două eleve despre preceptul alu optulea, după care a urmatu declamarea mai multor poezii religioase.

2) *Limba română și maghiară*: gramatica română, prelegere sintetică cu tōte clasele; Sintaxa și etimologia; intuițiune din l. maghiară. Cetire în limba română, analiză cu cl. V—VI din a II-a carte de cetire de Ioan Popescu, clasa III—IV legendaru de Stefanu Popu, clasa I—II elementară de Solomonu-Munteanu. Cetire în limba maghiară și traducere. Dialogu din limba română predat de două eleve, prin care s'a desfășurat necesitatea cetitului, scrisului și măestriei și se îndemnară părinții a-și da copii la școlă și la măestria. Declamarea mai multor poezii române și — maghiare (sic!)

3) *Computul*: mentalu cu tōte clasele, cu cifre: matematica cu numeru întregi și frângeru tōte operațiunile, aflarea interesului; Geometria: aflarea unor suprafețe. Dialogu predat de doi elevi despre măsurile cubice și despre măsurarea suprafeței grădinilor, agrilor cu metrul □.

4) *Geografia*: Constituțiunea și Istoria: Geografia și constituțiune, purcedere sintetică cu tōte clasele; Istoria patriei și istoria universală. Dialogu, predat de trei eleve despre întemeierea Romei, desvoltarea împărăției romane, bătăile romane cu Dacii, stēpirea Dacilor, Colonizarea Românilor de Traianu, Venirea popōrelor barbare și în urmă venirea Ungurilor și în ce stare au aflatu pe Români (sub Gelu, Menomorutu și Claudiu).

5) *Istoria naturală și Fizica*: Istoria naturală: animalele mamifere, plante, minerale; fizica de E. Chirilă. Dialogu din Fizică, predat de trei eleve despre curcubeu. E de însemnat, că și după cele trei puncte din urmă a urmatu declamarea mai multor poezii acomodate.

6) *Cantul bisericesc și lumesc*. După cantu a urmatu o cuvântare de închinare rostită de eleva Marta Radu.

Finindu-se esamenul, d-lu comisaru se declară îndestulit și în termin destul de călduros mulțumi micilor elevi, laudându-i și îndemnându-i pentru răspunsurile lor cele precise și frumoase; asemenea a mulțumit și părinților și celorlalți oșpeți pentru — că nu și-au pregetat a lua parte la esamen, totodată gratulă și mulțami d-lui învățătoru pentru zelul și ostenela prestată față cu micii elevi.

După aceea a urmatu împărțirea premiilor (peste 6 fl.) în bani colectați dela d-nii prezenți, precum și dela unii din părinți, pentru cari li-se aduce mulțamita publică.

Eu din partemi, și credu, că și ceilalți d-ni simțesc ca mine, nu am să laud pe d-lu învățătoru *Basilu Timbusiu*, ci a-și dori, să dea Dumneșu mulți, mulți învățătoru nēmului nostru românesc ca d-sa.

Finindu-se cu micii elevi a începutu corul plugarilor a ne delecta cu mai multe cântece naționale. Acelu coru a fostu întemeiat în decursul iernei trecute totu de d-lu învățătoru; statutele de două-ori au fostu la Ordinariatu spre a se supravede și așa se se potă așterne mai departe; însă totdeauna cu câte ceva corectură au fostu retrimise.

La urmă curatorul bisericei împreună cu părinții pruncilor ne-au invitat la o masă comună, ce au dat-o în onōrea învățătorului și a bunei reușite a esamenului. Ospetându-ne până târziu nōptea, ne-am despărțit plini de bucuria sufletescă. La masă s'au ținut și vre-o 5 toaste, îndemnându și însufletindu poporul pentru școlă și alte lucruri bune.

Georgiu Davidu,
învățătoru n pensiune.

Selagiu, Iunie 1892.

În 25 Maiu n. s'a ținut esamenul în comuna Curitēu, sub presiul D-lui protopopu Ioan Galu. D-lu protopopu cu preotul Petru Ostate și mai mulți poporeni, se presentară la școlă română din locu, carea era îndesuită de elevi și eleve, în număr de 66, cu tōte că comuna e mică și obligați la școlă nu sunt mai mulți de 75. Dovada, că se interesază mult de școlă senatul școlari.

Mi a plăcutu multu, cum d-lu preot a esaminat din Religiune, ceea ce rar se întâmplă prin ținuturile acestea, deorece preoții nu-și prea iau ostenela a propune Religiunea, deși acestu obiectu de preoți s'ar ține, conformu ordinațiunilor mai înalte. Era noutate în Selagiu de a auzi, cum preotul nu se îndestulia numai cu răspunsul din Catechismu, ci cerea dela școlari răspuns și cu cuvintele proprii și explicări mai detaliate.

S'a trecut apoi la învățământul intuitiv. Aci s'a vādut destoinicia tēnărului învățătoru, care se vede, că-și pricepe chiamarea, căci răspunsurile erau corecte. După aceea începătorilor li-se dete tema de resolută și apoi trecu la cetitul din abecedaru, din care cetiră asemenea corectă clasa 1—2, era cei din clasa a 3-a, 4-a, și 5 a au cetit din legendarul prietinelor școlii, tractându-se o bucată și în modu gramatical. Ne-a surprinsu, cum sciau elevii și elevele deosebi propozițiunile și cum cunoseau tōte părțile propozițiunilor. Răspundeau elevii cu siguranță și la întrebările oșpeților, care propozițiune e simplă, care desvoltată, care contrasă; era din etimologia despre substantive: concrete, abstracte, despre verbe. M'am mirat cum sciau nu numai cele trei timpuri principale, ci erau în stare a pune ori ce construcțiune (propozițiune) în tōte timpurile. Auți de imperfectu, perfectu simplu, compus etc. Ori ce întrebare se punea din partea oșpeților, urma răspunsul corect și precis.

A urmatu calcularea în capu cu începătorii; era de mirat, cum nisce elevi micuți, de 6—7, ani sciau răspunde la teme date de învățătoru; clasa 4—5 a resolută folosindu-se din fracțiunile decimale, folosindu-se și măsurile metrice admirabil de bine.

Din Geografia încă a purcesu d-lu învățătoru fōrte corect, căci a tractat prima dată hotarul comunei, apoi a trecut la cercu, comitat, era cu clasele mai înalte a tractat Geografia atātă a patriei, cât și a Europei întregi; elevii au dat totu răspunsuri precise. — Asemenea din Istoria Romanilor despre Traianu și Dacu, Venirea Romanilor în Dacia, Regii Ungariei, și bucuros ar fi esaminat și mai departe, de nu dicea

președintele, că e destul. Frumosu progresu a arătat d-lu învățătoru și din Fizică, Istoria naturală, Economie etc.

Eu, care mă afl în Selagiu mai bine de trei decenii, de multe-ori am luat parte la esamenul din Curitēu, dēră nici-odată nu am putut fi așa de cu mare bucurie, ca în anul acesta, căci de altă-dată abia erau 10—15 elevi, era acum peste 60 inși. Nu putem să nu-i mulțamim, pe lângă M. O. D-nu Protopopu, care totu-deuna le aduce aminte prin circulare d-lor preoți, să aibă grijă neadormită de școlă, dela care atērnă viitorul poporului românesc.

D-lu preot Ostate, care nu de multu a venit în acestu tractu, precum am auțit, și în tractul Periceului, unde a fostu d-sa, a pus mare pondu pe instrucțiune; în parohia și filia condusă de d-sa a avut tare harnici învățătoru, pe d-nii Hendea și Gosman, pe cari de câteori ne întâlnim, îi laudă. Venind în tractul nostru și aflându școlă desolată, căci învățătorul fiindu înaintat în etate s'a pensionat, dete Dumneșu de veni tinerul *Constantin Albu*, care câtu veni aci, provēd școlă cu mape, cărți școlare de totu soiul și de tōte recheșitele: încep a stăru pentru regulata frecuentare a școlarilor, ca să aibă fiă-care școlaru tăblița sa, cartea sa, caetele sale etc. Tinerul învățătoru se apucă cu sîrguință de lucru și acum etă ce rezultat îmbucurătoru a putut produce în timpu de 3—4 ani. Vādut am scrisori de probă până la 50, dintre cari până 'n vre-o 10 ar put fi puse pe masă chiar și în gimnasiu, așa erau de corecte și frumoase. Potu spune cu tōtă dreptatea, că așa scrisori nu am vādut nici în 3 locuri în Selagiu.

De aci se pōte vedē, câtu de multu prețuesce buna înțelegere între preot și învățătoru. Poporul, vādend progresu, se interesă de școlă, își trimite bucuros pruncii la școlă și așa esă din întunerec la lumină. În Curitēu nu trebuie esecuțiune pentru soluțiunea învățătorului, căci poporul, condus de bravul preot și vādend progresul îmbucurătoru, o plătesce cu cea mai mare bucurie.

Dealtmintrelea poporul român din Curitēu e unu popor fōrte bravu. Regaliele elu nu le-a lăsat unu parciunat, ci le-a cumparat comuna dela stat; apoi străini în această comună nu sunt, căci domni de pământu, căți au fostu, vādendu-și proprietățile, bravii Curiteni nu au lăsat să le cumpere alții, ci au cumparat ei câteva sute de jugere de pământu, ca să nu se incuibeze străinii, cari umblau pescuind să cumpere.

Totu în acea di d. a. am asistat și la esamenul din filia *Husmezū*, unde noulu învățătoru Șipoșu asemenea a arătat rezultate îmbucurătoare.

Unu ascultătoru.

L i t e r a t u r ă .

Au apărut:

„Una sută una fabule”, de *G. Sionu*, membru alu Academiei Române. Edițiă populară. Editura librăriei Ciureu în Brașov. Formatu micu de 141 pag. prețulu 30 cr. — Colecțiunea de fabule cuprinse în această cărticică oferă olectură fōrte plăcută; cu deosebire însă pentru bibliotecile populare este de totu potrivită și merită să fiă câtu mai răspândită printre poporul nostru.

„Literatură și obiceiuri populare” din comuna Ripa de josu, comitatul Mureșu-Turda, de *Simonu C. Mandrescu*. Unu volum în 8° de 248 pagini. Prețulu 3 lei. De vādare la tōte librăriile principale. Depositulu generalu la Tipografia Curții regale, F. Göbl și fii, Bucuresc, Pavagiulu român.

Grachii și reformele lor, teșă pentru licență de *Aug. Crainicū*, directorul gimnasiului realu din Slatina (judetul Oltu în România), susținut în 4 Iunie 1892 la facultatea de litere și filosofie din Bucuresc. Formatu esteticu de 148

patu până ce gândi că au adormit toți, apoi se sculă încet și eși afară. Numai acum vādū, că ce bine a făcutu, că a luat cu cine bucăți de pâne mai multu, decât îi spusese tēnerul, pe care-lu scia acum, că e căpitanul hoților. Aruncă cele cinci bucăți la câni și eși, dēr unu căne neavend decâtu două bucăți de mncatū, lătră odată și hoții atunci deșteptându-se, își luară lăncile și eșiră afară.

Fata fugi puțin, apoi se sui într'unu lemn. Unul dintre hoți, când ajunse pe lângă lemnul acela, o impuse cu lancea în călcăiu, și vādend, că i-a picat unu strop de sange pe mână, dișe, că acolo trebuie să fiă cineva. Fata tremura de frică.

„Hai să ne suim să vedem!” strigară unii, dēr căpitanul lor lu dișe:

— „Lăsați, că pōte a fi fostu vre-o pasere adormită; vedeți, că n'a dișunimicū. Decă ar fi fostu omū, nu artu fi putut răbda fără ca să strige.”

Ei se depărțară și căutară mai departe, dēr nu aflară nimic.

Fata se scobor și se duse acasă. Acolo povesti totu, ce a vādut și ce s'a întâmplat.

Duminecă când veni străinul, fata răspunde la întrebarea lui, că ea va veni, numai să facă bine să vină în Dumineca viitoare la ei cu toți cei din cauza lui, căci tatăl ei face unu ospet și a dișu, ca să cheme ea pe cine-i place și așa nu-lu pōte lăsa nici pe elu, ca pe viitorul mire; apoi îi mai dișe, că după oșpeți va merge cu elu.

În Dumineca aceea toți sătenii erau adunați la casa pitarului. În urmă veniră și hoții pe ușa din dosu. Se rugară de ertare, că au venit înarmați, căci ei nu sunt omeni răi, dēr fiind-o locuesc în pădure, nu potu nici odată să plece cu mâinile gōle, fiindu-le frică, ca să nu cadă pe mâna hoților, sēu a fiarelor sălbatice. Pitarul îi rugă să facă bine să nu mērgă așa înarmați în odaie, căci toți oamenii ar fugi afară de frică, ci să se desbrace și să lase armele în altă odaie.

Hoții se desbrăcară, apoi merseră în lăuntru și se puseră la masă. Bēură și

se ospetară. Stăpanul casei rugă pe oșpeți, ca fiăcare se spună, câte ceva.

Toți spuseră până ce în urmă ajunse rēndul și la fată.

Fata povesti totu ce s'a întâmplat și a vādut în sēra aceea la hoți. Hoții în mai multe rēnduri se cerură afară, dēr oșpeții nu-i lăsară. Fata atunci scōse inelul verișorei sale și mērul, ce-lu scăpaseră la cină, și li-lu arăta.

Hoții atunci strigară după arme, dēr oșpeții se aruncară de-odată asupra lor și-i tăiară, ér fata pitarului se mărta după unu Român verde ca bradul și trăsese și astădi fericită, decă n'a murit.

La nuntă am fostu și eu, am ascultat povestea, am vādut cum omoriră sătenii pe hoți. Eu încă doream să punu mâna pe careva, dēr neavend pe oine, puse-i mâna pe unu hodolanu de carne și de ciudă îl mncaiu totu și după aceea mă 'ntorsei acasă.

Ioan Iepure.

pag. 8°. Autorul este fiul preotului Simeon Crainic din Uristul inferior, în oom. Mureșu-Turda.

ECONOMIA.

Cultura fânătelor naturale.

II.

La toate lucrurile de agricultură se recere, ca timpul să fie bun, era pentru facerea fânului timpul frumosu cu soare și căldură este condițiunea principală, fără de care nu se poate face aproape nimic. Mai mare necaz și osteneală nu are plugarul, ca atunci, când cosesce pe timp nestatornic, când e silită a totu întinde și aduna fânul, sau când îl apucă o ploie cu fânul nestrins și aproape uscat; atunci, după cum se poate auzi pretutindea, „omul îl plătesce cu uscatul”. Din contră, când timpul e frumos: „fânul se face mai în cinste”, după-cum dăcă plugarii noștri.

Cine vră dă să facă fânul ușor, pândesce tot-deuna, până ce s'a aședat timpul bine; atunci se apucă de cosit și dăcă vră se facă fânul mai verde, îl cosesce până cătră amedă, îl și întorce în ziua aceea și sera îl strînge în bobicioare (căpițe) mai mici, în ziua următoare apoi se întinde de nou și sera se strînge în căpițe mai mari de câte trei-patru metri înălțime. Cine însă nu vră să aibă fânul chiar așa verde, îl întorce numai sera și în ziua următoare îl strînge în cele mai multe casuri de totu gata. Fânul e uscat atunci, când, dăcă-l iai în mână, se sfărâma și mirasă a fânul, era după ce-l adun în căpițe, nu se înmoie sau întorce.

Strînsul său adunatul fânului în economiile mai mici se face cu furca și grebla, era în economiile mai mari, cu ajutorul unei greble de fer, trasă pe o căroa de unu cal. Conducătorul, care mână calul, când vede că s'a umplut grebla de deșupt, sucesce de unu mănunchiu și fânul rămâne gramadă, de unde apoi se ia și se face căpițe. Afară de grebla de strîns, se mai află o greblă și de întors, care asemenea este trasă de unu cal.

În părțile noastre fânul uscat se aședă mai cu sémă în șopruri (poduri), ca să servescă ca nutreț vitelor pentru érnă mai ales, și numai cel de vânzare sau mai rău se face clăi.

Forma ce se dă clăilor e mai cu sémă conică (căciulară); ele însă se mai pot face și pătrate și în șiră ca jiréda de paie. Sub clăi se face unu fundament de tufe, pe cari se aședă nisce paie, ca fânul de deșupt să nu-și tragă umeđela din pământ, era ca clăile conice să se potă face mai drept, se implântă o prăjină în mijlocul lor. Facerea clăilor se face mai cu sémă de ómenii, cari au cunoștințe practice despre acelu lucru, era vârful lor trebuie făcut cu multă grijă, ca să nu pētrundă ploia în ele; în jurul lor se face apoi mai în urmă și un șantuleț pentru scurgerea apei ce curge pe ele.

Cine voesce să facă nutreț verde înmuraț peste érnă, acela se apucă și sapă o grópa afundă într'unu loc svētat, în forma unei clăi, părții căreia se bătucesc bine sau se podesc. În grópa acesta se pune apoi totu unu rând de érbă, trifoiu, nap sau otavă, se sărăză bine cu sare și apoi se calcă bine; unde este

apă sărată, se poate turna de acesta în grópa, până ce se umple, apoi se calcă și îndesă fiă-care rând până ce se umple. După-ce s'a umplut, se punu scânduri, pe acestea se punu mai multe petri grele sau altă povară, ca să stee îndesată. Érna apoi se destupă grópa și se scóte din nutrețul acela înmuraț, de se dă vitelor în porțiuni mai mici, ca și trifoiul, odată, de două-ori pe zi.

Cine voesce să facă nutreț verde amestecat cu paie, acela după-ce imblătesce, pune în jiréda de paie totu o pătură de paie și una de tritoiu, luțernă sau otavă, până-ce isprăvesce jiréda. Érna apoi se apucă și taie cu o cósă deoparte din jiréda cu paiele dinpreună și nutrețul verde, pe care îl dă vitelor ca mestecătură.

Acestea sunt condițiunile principale pentru cultura fânătelor naturale și facerea fânului; condițiuni, dela împlinirea cărora atērnă în cele mai multe casuri și o recoltă bogată de fân sau otavă.

Ioanú Georgescu.

HIGIENA.

Folosul băilor.

Sunt multe ținuturi, unde țeranii noștri nu se scaldă cu lunile, ba poate chiar cu anii. Causa este lipsa unui loc potrivit de scaldă. Cei ce locuesc în apropierea apelor curgătoare sunt în privința acesta mai norocoși, căci au unde se scaldă; sunt însă ținuturi, cum ar fi de exemplu și Câmpia Transilvaniei, unde din lipsa unui loc potrivit de scaldat, ómenii foarte rar, ori poate mai deloc nu fac băi.

Acesta este unu păcatu foarte mare în contra sănătății. Scaldă este pentru sănătatea omului unu adevăratu daru dumnezeescu și cei ce nu se folosesc de acestu daru, nu se pot bucura nici de binecuvântările lui.

Pentru ómenii sănătoși, în timpul căldurilor de vară, cele mai potrivite sunt băile de apă rece. Mulți dăcă, că aplicarea de apă rece este egală cu scóterea căldurei din trup și că prin urmare acesta, pentru persoanele slabe și anemice, ar fi foarte stricăciosă.

Acosta, dăcă se face fără cum-păt, este adevărat; dăr dăcă băile de apă rece se iau în măsură potrivită, ele nu numai că nu sunt stricăciose, dăr unu specialistu scriind despre ele în „Lumea ilustrată”, le recomandă cu stăruință tuturor celor sănătoși în ori ce anotimp, atātu vara, cât și ierna, afirmându, că tocmai aceste băi, cu totu reci, contribu în chip esențial la păstrarea și întărirea sănătății; ele curăță pielea, pun în lucrare respirația pielii; improspetază, inviorază și întăresc întregul organism.

Ierna este de ajunsă o baie rece la 8, ori chiar și la 14 zile; vera însă se poate lua mult mai des. Pe lângă acestea, apa rece întăresc trupul și-l face să potă rezista cu ușurință în contra diferitelor schimbări de temperatură (vreme rea, anotimpuri etc.) Nenorocit e omul, care trebuie să se ferescă de ori ce adiere, de ori ce vântuleț, căci pe elu tóte îl dobórá la pat. Dăcă însă omul până e sănătos își întăresc trupul cu băi reci, poate să reziste în contra tempestatilor cu ușurință, căci pe elu nu-l potă ataca. Nu este greu de a se con-

vinge omul despre acesta; faceți o baie rece și veți vedé, că în ziua aceea esind în aer, nu veți simți frigul în măsura, în care ați simțit-o în alte zile, când nu ați făcutu astfel de baie. Dăr dăcă cineva își obicinesce trupul regulat cu băi reci, elu devine așa de tare, încātu poate suferi adese-ori chiar și cel mai aspru frig, fără ca măcar să-i pase, ca și cum nici nu l'ar simți.

Dăr cum amú dăsu mai sus, baia rece poate să fie și stricăciosă, dăcă nu se ia cu băgare de sémă și în măsură potrivită. Regula generală e, că în apa de totu rece trebuie să stai cel puțin o jumătate de minută, *niciodată însă mai multă de trei minute*. „Lumea ilustrată” recomandă ca principiu: „Cu cât e baia mai scurtă, cu atātu efectul e mai bun”. Cine stă unu minut în baia cu totu rece, face unu lucru mai cu minte și mai sigur, decât cel ce stă într'insa cinc minute.

Vara mai ales sunt unii, cari se scaldă odată, ba chiar de două-ori în fiă-care zi. Acesta este prea mult; celor ce înótă și fac mișcare, aceste băi, deși prea îndelungate, nu le prea strică, dăr pe cei ce stau în apă câte-o jumătate de cesă fără de a face mai nici o mișcare, aceste băi îi slăbesc, îi moleșesc și obosesc, ba dăcă se fac în măsură de totu prea mare, poate să le strice foarte mult.

Când omul intră în baie, se recere neapărat, ca întregu corpul să fie cu desevirire cald. Când omului îi este frig, cine suferă de picioare reci, cine tremură, în astfel de stare de răcelă, să se ferescă întotdeauna de a lua băi cu totu reci. Trebuie mai întâi să se încăldecă printr'o preambulare, ori printr'o mișcare óreacă și numai după aceea să se scaldă. Când intră, ori când ese din baie, să se ferescă ca de focu de vânturi, ori de curenți, căci acestea, mai ales dăcă e câtu de puțin asudat, pot să-i pricinuesc bóle grele. După baie, omul trebuie să se îmbrace în haine pe deplin uscate și numai decātu după aceea să umble, sau să facă o mișcare, pentru ca căldura să-i revină în trup.

Cam acestea ar fi regulile generale privitoare la băile de apă rece. Folosul băilor însă este mult mai mare, decât ca să-l putem cuprinde aici în câteva cuvinte. Între țeranii noștri se ivesc mulțime de bóle numai din causă, că nu se scaldă și nu-și curăță trupul cum se cade. Mulți se simțesc greoi, pururea fără voiă, iritacioși și nimica nu le este pe plac:— acesta de multe-ori numai pentru-că nu folosesc scaldă.

Amú vorbitu aici numai despre băile reci, dăr apoi băile calde încă își au pentru sănătatea omului însemnătatea lor netăgăduită. În totă comuna ar trebui să avem asemenea băi. Băile ar fi nisce stabilimente totu atātu de umantare și binefăcătoare, ca și spitalele. Dăcă statul nu se îngrijesce ar trebui să ne îngrijim noi și pe câtu numai se poate, la fiă-care școlă dela sate, să facem și câte o baie sau scaldătoare. Pentru iernă nu se recere, decât o mică odăiță, în care să se afe o vană (putină, cadă) mare de scaldat, unu servitor, ori o femeie bătrână ar avé să încăldecă apa și să curețe vana și atata ar fi totu. Copiii de școlă ar trebui chiar și ierna să

se scaldă, dăcă nu mai mult, cel puțin odată în lună și despre acesta să se îngrijescă însuși învățătorul. În alte zile de peste săptămână, ar trebui obicinuți să se scaldă pe rând alți ómenii din sat.

Totul ar costa câțiva floreni. Dăr apoi sănătatea omului, să nu fiă óre vrednică atata? Clădim biserici, ridicăm școli, facem drumuri — dăr pentru cine tóte acestea, dăcă isvorul sănătății ne lipsește?! Chiar și dobitoceilor scim, că trebuie să le dăm o îngrijire, să le țeslăm, să le curățim și chiar să le spalăm, dăcă vrem să se desvólte bine și să avem vite frumoase. Dăr apoi nu este păcat, ca omul — făcut după tipul și asemnarea lui Dumnezeu — să umble mai murdar și să se îngrijescă de trupul său mai puțin, decât de dobitocele sale?!

Încă nu ne-amú mira așa mult că la satele noastre nu găsesem ca'n palmă unu singur stabiliment de baie pentru iernă; dăr apoi ca și în timpul veri să se afe comune întregi, cari să nu aibă unde se scaldă, cum e și pe Câmpia, acesta e prea mult și nu putem în de ajuns recomanda conducătorilor poporului nostru, ca nici unu moment să nu întârzie de a lua măsurile de lipsă pentru a face posibil, ca poporul să aibă locul potrivit pentru de a se scaldă regulat, dăcă nu mai mult, dăr peste vară cel puțin odată, ori de două-ori în săptămână. Să nu credă cineva, că banii cheltuiți pentru astfel de lucruri ar fi în pagubă, căci doftoriile plătite din cauza lipsei de baie, mai multă costă, decât dăcă s'ar înființa în fiă-care comună stabilimente de baie câtu de bune.

Têrgul de veră în Brașov.

De mulți ani, poate pentru prima óra, amú avutu vreme frumoasă la têrg și n'a plouat, dăr altă dată ploua și ómenii veneau cu banii în pungă. Acum a fost vreme senină, dăr a fost preesenin și în pungile ómenilor. Mulți n'au vândut nici atata, câtă vamă și chiria au plătit. Têrgul a fost în genere foarte slab. Țeranii de prin regiuri au adus foarte puține obiecte de vânzare din causă, că au fost reținuți acasă de lucrul câmpului. Firesce, că în astfel de împrejurări și neguțatorii au făcutu têrgu foarte slab, așa încātu se poate dice, că niciodată n'a fostu têrgu slab ca acesta.

Celu mai bun a fost têrgul de vite. S'au vândut părechea de boi grași și cu 400 fl. Cai au fost destui și frumoși, ca niciodată, dăr n'au fost cum-părători nici de aici, nici din România. Erau cai de rasă, părechia cu 1000 fl.

Têrgul de cereale a fost în genere de mijloc.

Grâuul, 1 Hectolitre de 78 chile 6 fl. 70 cr., de 80 chile 6 fl. 80 cr., de 82 chile 7 fl. 10 cr. etc. 100 chile s'a vândut a 8 fl. 70—80 cr.

Săcara, Hectolitre de 72 chile 4 fl. 80 cr., la fiăcare hectolitre mai multă greutate 8 cr.

Porumbul, (cucurozul) 1 Hectolitre de 72 chile, 4 fl. 90 cr.; de 74 chile, 5 fl.; de 75 chile, 5 fl. 20 cr.

Orz, (pentru bere) 1 Hect. 3 fl. 70—4 fl.

Sămēnța de cânepă. H. l. până la 6 fl. 20 cr.

Sămēnța de in, Hl. 9—10 fl.

Fasole, 1 Hl. 6 fl. 50—60 cr.

Gris, 1 Hl. 11 fl.

Păsatu, 1 Hl. 7 fl.

Arpăcaș, (păsatu de orz) Nr. 2=2 fl., Nr. 3=10 fl., Nr. 4=11 fl. Cel mai fin 15 fl.

Târgul de lână a fost mai slab decât mijlociu. Prețul de 55—60 cr. ocau de lână de oie țurcană; de oie de munte albă 70—75 cr. ocau; de țigae 70—90 cr.

Prețurile făinei dela morile de făină de aici au fost următoarele: Făina Nr. Hl. 0=16 fl. 60 cr.; Nr. 1=16 fl. 20 cr.; Nr 2=15 fl. 80 cr.; Nr. 3=15 fl. 40 cr.; Nr. 4=15 fl.; Nr. 5=14 fl. 60 cr.; Nr. 6=14 fl.; Nr 7=13 fl.; Nr. 8=10 fl. 50 cr. Se expediază în saci, gratis dela gara Brașov. Târîțe fine 50 chilogr. 5 fl. ordinare 50 chlgr. 4 fl. 50 cr. fără saci.

Cașul. 1 Védra (de 5 oca) 2 fl. 40 cr. și brânză védra 2 fl. 80 cr.—3 fl.; 100 chile brânză 38—40 fl.

MULTE ȘI DE TOATE.

Puii vânători de șoreci.

Am avut, scrie un naturalist american într'unu diară științific dela Boston, mai mulți pui și rațe, cari puteau rivaliza cu cea mai bună pisică, pentru a pândi, a prinde și a mânca șoreci. Etă cum am dresat, fără să vreau, puii ca să vneze șoreci: In fișcare an mă duc câteva luni pe malul mării și iau cu mine o bagajă culinară o provisiă de pui, pe cari caută să-i hrănesc bine până când îi taiu. Dér din cauza felului localității, lucrul nu este așa de ușor cum s'ar putea crede, căci afară de grăunțele ce le dam, nu aveau nici unu firu de ierbă și nici unu felu de insecte.

Intr'o, și când capcanele de prins șoreci erau pline de aceste mici roșătoare, le-am deschis și i-am aruncat morți în curtea cu paseri.

Indată am vădutu pe pui și pe rațe aruncându-se asupra acestei gustose mâncări și mâncându cu plăcere nespus. Peste câteva zile, aducându-mi aminte de ceea ce se petrecuse, am vrutu să asist la spectacolul unei vânători de șoreci.

Am datu deci drumul cătoru-va șoreci vii în curtea paserilor. Indată ei au fost urmăriti de paseri, prinși de pui, omoriți și mâncați. Din acea și puii vânători de șoreci erau dresați, îi vedeam lângă o grămadă de lemne, în grajd, lângă clăile de fenu, pândindu șorecii cu răbdarea unei pisici; indată ce un șorece imprudent se arăta, era prins și dus în mijlocul curței cu toate țipetele victimei, care atrăgea și pe celelalte paseri flămânde; fericitul pui vânător, cu șorecele în cioc, era urmărit de tovarășii lui și de rațe mai grebie la alergatu, dér uneori îndemănatic de a profita de momentul oportunu spre a fura și mânca victima seu rămășițele ei, cari după ce au trecut de o sută de ori din cioc în cioc, deveneau prada celui mai îndemănatic.

Profetiri.

Lui Henriou alu IV. regele Angliei, i s'a fostu profetit, că va muri în Ierusalim, și a murit în manastirea din Westminster, în odaia numita „Ierusalim“ — Unui principe i s'a fostu profetit, că va muri de lovitura unui cal; deși numitul principe nu ma călări nici unu cal, ba chiar nici nu se apropia de cai, cu toate acestea fu amorit de firma unei cărioime. Pe firma acesta era zugrăvit unu cal, ér dedesuptu erau ovintele: „La calul negru“. — Unu duce franceș i s'a fostu profetit, că va muri cu ocaziunea unei certe. Acesta însé nu se întempla. In fine ducele cădu greu bolnav. In grabă fură chemați o mulțime de medici, cari începură a se certa unulu cu altulu în privința bólei ducelui. Acesta strigă: „Voi muri, căci étă certa începe“. După câteva zile ducele muri. — Caterina de Medici era forte supersitiouă și fiind că i se profetise, că St. Germain o va vedé murind, nu mai ceretă de locu castelulu St. Germain. Când Caterina muri, era

lângă ea unu profesor de teologie, cu numele St. Germain.

Ciasornicarul trasu pe sfóra.

Unu pungaș de frunte se duse odată la unu ciasornicar, ca să-i cumpere unu ciasornicu de aur. Elu și alese doue, unulu cu 100 fl., ér celalaltu cu 200 fl. Elu cumpără ceasornicul cel cu 100 fl. In ziua următoare se întorse inapoi și dișe, că s'a gândit mai bine și că voesce să cumpere ceasornicul cel cu 200 fl. Ciasornicarul ilu dede pe acesta. Pungașul îi plăti astfel: „Ér dișe elu „ți-am dat 100 fl., iacă aici și ciasornicul, ce l'am cumpăratu ér, care face 100 fl., așa-déră și-am dat 200 fl. Ciasornicarul dișe, că socotela e în totă regula.

Inaintare în rang.

Unu țeranu fu inaintatu la rangulu de corporal în honveđime. Femeia sa vorbea cu elu despre noulu rang, și dișea, că acum copiii loră se nu se mai jóce cu copiii vecinilor. „Nu e așa, tată“, întrebă unu copil alu său, „acum suntem toți corporali?“ — Ține-ți gura!“ strigă mamă-sa, „aici în casă nu e nimenea corporal, decât eu și tatălă țeu!“

Sciri comerciale.

Cumpărarea de acții proprii. In urma defraudării de peste unu milionu dela „prima cassa patriotică din Budapesta“, făcându-se investigațiune s'au găsit în proprietatea casei și acții proprii de ale institutului. Fiind-că cumpărarea de acții proprii este contra legii comerciale, tribunalulu a condamnatu pe foștii membrii ai Direcțiunei la amendă de câte 500 fl. v. a. De asemenea a fostu condamnată la amende, totu din acestu motiv, și direcțiunea morii „Panonia“

Calendarul săptămânii are 30 zile. Table with columns for dates (Dum., Lun., Marț., etc.) and names of saints or events (Sorele, Călend. Gregorian, Călend. Iulian).

Cursul losurilor private din 22 Iunie n.

Table of exchange rates for various locations like Basilica, Creditu, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Insbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palffy, Crucea roșie austr., etc.

Cursul la bursa din Viena

Table of stock market rates from Vienna, including gold (eta de aur 4%), paper (eta de hartiă 5%), and railway bonds (mprumutul căilor ferate ungare).

Table of exchange rates for various currencies and goods, including silver (sură), Hungarian bonds (mortisarea datoriei căilor ferate), and paper (Bancuri rurale-ungare).

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 22 Iunie n. 1892.

Table of grain prices (Săminte) including wheat (Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa) and other crops.

Table of oil and other commodity prices (Săminte vechi ori noue, Săcară, Orz, etc.).

Table of exchange rates for various products (Productediv.) including Sem. de trif., Luțernă ungar., etc.

Cursul pieței Brașov

Table of market rates in Brașov, including exchange rates for various currencies and goods.

Advertisement for 'Gazeta Transilvaniei' subscription, including details about rates and terms.

Advertisement for a family in Brașov, mentioning a contest and contact information.

Advertisement for a contest (CONCURS) with details about prizes and participants.

Large advertisement for Maria Balogh, a young girl who died, with details about her life and funeral.

Zurückgesetzte Seidenstoffe mit 25% = 33 1/2% und 50% Rabatt auf die Original-Preise verfertigt von der **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Fr. Porto.

Dintre toate hărtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigarete **veritabilă franțuzescă**

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lor
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onoare mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineță și bunățate întrece toate celelalte hărtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, dacă fiă-care cărticică poartă firma **JOSIFŪ BARDOU & FILS**.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginile netede sau crestate (perforate).

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adevă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătăt în **Brașov** la toate marchetanile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitant mai bun de tutun.

855.—5

APA MINERALĂ ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decret ministerial Nr. 88783 din 6/12 1891.

Sursa Erdővidék—Baross, este de numărăt între cele mai curate ape minerale alcaline, feruginoase și acido-carbonice. Grație acestei compoziții chimice și a gustului său plăcut, această apă, amestecată cu vin, este o băutură plăcută și răcoritoare la masă și în timp de epidemie, o eselență băutură igienică menită a înlocui apa de băut.

Apa minerală Erdővidék-Baross este recunoscută ca una care măresce potta de mâncare, activează digestiunea, este de o eficacitate incomparabilă în afecțiunile stomachului și rinichilor și influințată în mod satisfăcător asupra regulății funcționării a organelor urinare.

Persoanele anemice și în stare de slăbiciune găsesc în această apă un fortifiant excelent din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respirătoare, reumatism muscular și în diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuințarea ei este însoțită de rezultate eclatante.

Amestecată cu suc de lămâie sau sirop de smură, ea este recomandabilă ca o eselență limonadă gustoasă, răcoritoare și igienică.

Apa Baross unica perlă „ERDŐVIDÉK“ în Transilvania este de găsită la băcănia lui **CAROLŪ IRK**, str. Porții Nr. 65.

Prețul unei sticle de 1 litru, 6 cr.

Cumpărătorilor en-gros se acordă rabat.

856,10—6

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinetul de consultațiune cu cele britațiile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1892.

Budapesta—Predeal				Predeal—Budapesta				B.-Pesta—Arad—Teiuș				Teiuș—Arad—B.-Pesta				Copsa-mică—Sibiu			
Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.		
Viena	10.00	8.—	2.15	Bucuresci	7.45	8.50	4.40	Viena	10.00	8.05	2.15	Teiuș	3.04	1.39	3.04	Copsa mică	3.—	10.57	7.10
Budapesta	8.25	2.10	5.50	Predeal	1.12	5.16	9.12	Budapesta	8.10	1.55	9.30	Alba-Iulia	3.40	2.19	3.40	Seica-mare	3.31	11.21	7.43
Szolnok	11.38	4.14	9.22	Timiș	1.42	5.57	9.41	Szolnok	11.14	4.02	1.05	Vint. de jos	3.58	2.36	3.58	Loamneș	4.15	11.56	8.27
P. Ladány	2.12	5.53	11.53	Brașov	2.18	4.20	6.58	Arad	3.45	6.57	5.24	Sibot	4.20	3.03	4.20	Oena	4.46	12.22	8.59
Oradea-mare	3.53	7.08	1.50	Feldiara	2.48	4.48	7.23	Glogovaț	4.30	2.34	5.46	Simeria (Piski)	5.40	4.14	5.40	Sibiu	5.10	12.40	9.23
Mező-Telegd	4.39	7.43	3.03	Apața	3.19	5.07	8.03	Gyrok	4.42	2.54	5.57	Deva	5.56	4.30	5.56	Sibiu	7.35	4.49	10.17
Rév	5.22	8.18	3.46	Augustin	3.56	6.—	8.37	Gyrok	5.03	3.34	6.19	Branicica	6.21	4.30	6.21	Oena	8.02	5.09	10.43
Bratca	5.45	4.07	4.07	Homorod	4.29	6.55	9.46	Radna Lipova	5.32	3.58	6.48	Ilia	6.46	4.52	6.46	Loamneș	8.30	5.32	11.09
Bucia	6.05	8.51	4.27	Hașfalău	5.34	8.23	11.03	Conop	5.56	4.20	7.12	Devă	6.57	5.14	6.57	Seica-mare	9.05	5.59	11.40
Ciucia	6.31	9.07	4.53	Sighișora	5.54	8.53	11.29	Bérvava	6.12	7.27	7.27	Zamă	7.25	5.25	7.25	Copsa mică	9.34	6.20	12.05
Huedin	7.12	9.37	5.32	Elisabetopol	6.21	9.31	12.06	Soborșin	6.58	8.07	8.07	Soborșin	8.03	6.04	8.03	Cucerdea	2.35	8.20	2.41
Stana	7.29	5.48	4.50	Mediaș	6.42	10.09	12.37	Zamă	7.26	8.35	8.35	Bérvava	8.54	7.02	8.54	Ludoș	3.26	9.11	3.32
Aghiriș	7.49	6.08	5.55	Copsa mică	6.55	10.31	12.53	Gurasada	7.52	8.57	8.57	Conop	9.10	7.17	9.10	Oșorhei	5.07	11.39	5.14
Gărbău	8.01	6.24	5.42	Micăsasa	6.57	10.47	1.18	Ilia	8.08	9.13	9.13	Radna Lipova	9.44	5.28	9.44	Regh.-săs.	7.25	7.15	7.15
Nădășel	8.14	6.39	5.42	Blașiu	7.31	11.42	1.39	Branicica	8.26	9.30	9.30	Pauliș	9.58	5.50	9.58	Regh.-săs. Oșorh.-Cucerdea	3.44	3.22	3.22
Clușiu	8.29	10.37	6.59	Crăciunel	8.—	12.28	2.13	Deva	8.52	9.54	9.54	Gyrok	10.11	6.20	10.11	Regh.-săs.	5.14	9.35	5.05
Apahida	9.03	11.32	8.45	Teiuș	8.07	1.08	12.54	Simeria (Piski)	10.00	10.19	10.19	Glogovaț	10.34	7.01	10.34	Oșorhei	5.29	10.05	5.54
Ghiriș	10.12	12.50	10.11	Aiud	8.24	1.35	1.23	Orăștia	10.25	10.50	10.50	Arad	10.46	7.20	10.46	Regh.-săs.	7.25	1.20	5.50
Cucerdea	10.49	1.35	11.09	Vintul de sus	8.24	2.05	1.51	Sibot	10.44	11.16	11.16	Szolnok	11.18	8.20	9.05	Oșorhei	7.05	12.31	7.41
Uiora	10.56	1.43	11.17	Uiora	8.24	2.05	1.51	Vint. de jos	10.08	11.44	11.44	Budapesta	11.22	2.21	11.22	Cucerdea	7.47	1.15	8.25
Vintul de sus	11.04	1.52	11.26	Cucerdea	8.54	2.31	2.20	Alba-Iulia	11.29	12.06	12.06	Viena	12.38	1.55	12.38	Simeria (Piski) — Hunedora	10.50	4.40	9.50
Aiud	11.28	2.18	11.54	Ghiriș	9.23	3.18	3.—	Teiuș	11.56	12.38	12.38	Simeria (Piski)	6.—	10.35	4.22	Cerna	11.13	5.03	10.08
Teiuș	11.45	2.40	12.18	Apahida	10.45	4.45	4.23	Simeria (Piski)	6.—	10.35	4.22	Petroșeni	6.—	10.50	6.20	Hunedora	11.48	5.38	10.32
Crăciunel	12.44	1.34	9.14	Clușiu	11.01	6.14	4.48	Streiu	6.35	11.26	4.58	Banița	6.41	11.40	6.54	Hunedora — Simeria (Piski)	4.46	2.32	7.22
Blașiu	12.59	1.51	9.14	Nădășel	10.45	6.08	5.25	Hașeg	7.21	12.23	5.42	Crivadia	7.19	12.19	7.20	Hunedora	5.11	3.—	7.50
Micăsasa	1.35	2.29	9.50	Ghirbău	6.29	5.43	7.50	Pui	8.06	1.21	6.36	Pni	7.57	1.05	7.51	Simeria	5.28	3.20	8.10
Copsa mică	1.51	2.48	9.48	Aghireș	6.47	7.02	6.07	Crivadia	8.06	1.21	6.36	Hașeg	8.36	1.54	8.25	Hunedora — Simeria (Piski)	4.46	2.32	7.22
Mediaș	2.31	3.26	10.06	Stana	7.28	7.28	6.07	Banița	8.47	2.23	7.24	Streiu	9.18	2.49	9.01	Cerna	5.11	3.—	7.50
Elisabetopol	3.04	4.07	10.28	B. Huedin	7.47	6.39	9.02	Petroșeni	9.21	3.19	8.04	Simeria	9.52	3.27	9.35	Simeria	5.28	3.20	8.10
Sighișora	3.46	5.09	11.04	Ciucia	12.17	7.47	6.39	Arad — Timișora	9.45	4.—	8.36	Arad — Timișora	6.15	11.30	5.58	Timișora — Arad	8.10	1.11	8.15
Hașfalău	4.02	5.35	11.19	Bucia	12.47	8.25	7.08	Arad	6.15	11.30	5.58	Timișora	8.10	1.11	8.15	Vinga	7.32	12.47	6.46
Homorod	5.26	7.23	12.27	Bratca	9.10	9.10	10.13	Vinga	7.32	12.47	6.46	Timișora	8.42	2.04	7.39	Arad	9.44	3.50	10.50
Augustin	6.10	8.09	12.58	Rév	1.26	9.30	10.32	Timișora	8.42	2.04	7.39	Ghiriș — Turda	7.48	10.35	3.40	Turda — Ghiriș	4.50	9.30	2.30
Apața	6.41	8.43	1.15	Mező-Telegd	1.52	10.07	8.13	Ghiriș	7.48	10.35	3.40	Turda	4.50	9.30	2.30	Ghiriș	5.10	9.50	2.50
Feldiara	7.17	9.18	1.35	Oradea mare	2.18	10.44	8.38	Turda	8.08	10.55	4.—	Ghiriș	5.10	9.50	2.50	Sighișora — Odorhei	4.30	11.25	8.15
Brașov	8.—	10.05	2.09	P. Ladány	2.25	11.04	8.43	Ghiriș	7.48	10.35	3.40	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Odorhei — Sighișora	7.21	2.11	10.52
Timiș	11.—	5.15	2.19	Szolnok	2.25	11.04	8.43	Turda	8.08	10.55	4.—	Sighișora	7.21	2.11	10.52	Careii-mari — Zelău	5.45	11.—	7.03
Predeal	12.26	5.57	3.01	Budapesta	2.25	11.04	8.43	Ghiriș	7.48	10.35	3.40	Zelău	5.45	11.—	7.03	Zelău — Careii-mari	5.45	11.—	7.03
Bucuresci	8.35	12.10	9.15	Viena	3.46	1.16	10.05	Turda	8.08	10.55	4.—	Careii-mari	5.45	11.—	7.03	Careii-mari	5.45	11.—	7.03
Mureș-Ludoș — Bistrița	4.—	6.43	9.59	Bistrița	5.23	3.31	11.46	Ghiriș	7.48	10.35	3.40	Zelău	5.45	11.—	7.03	Zelău	5.45	11.—	7.03
Mureș-Ludoș	4.—	6.43	9.59	Tagu-Budateleoc	7.30	6.35	1.50	Turda	8.08	10.55	4.—	Careii-mari	5.45	11.—	7.03	Careii-mari	5.45	11.—	7.03
Tagu-Budateleoc	4.—	6.43	9.59	Budapesta	7.30	6.35	1.50	Ghiriș	7.48	10.35	3.40	Zelău	5.45	11.—	7.03	Zelău	5.45	11.—	7.03
Bistrița	4.—	6.43	9.59	Viena	1.55	3.00	7.20	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Careii-mari	5.45	11.—	7.03	Careii-mari	5.45	11.—	7.03
Mureș-Ludoș	4.—	6.43	9.59	Bistrița	7.30	6.35	1.50	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Zelău	5.45	11.—	7.03	Zelău	5.45	11.—	7.03
Tagu-Budateleoc	4.—	6.43	9.59	Tagu-Budateleoc	7.30	6.35	1.50	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Careii-mari	5.45	11.—	7.03	Careii-mari	5.45	11.—	7.03
Bistrița	4.—	6.43	9.59	Mureș-Ludoș	7.30	6.35	1.50	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Zelău	5.45	11.—	7.03	Zelău	5.45	11.—	7.03
Mureș-Ludoș	4.—	6.43	9.59	Bistrița	7.30	6.35	1.50	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Careii-mari	5.45	11.—	7.03	Careii-mari	5.45	11.—	7.03
Tagu-Budateleoc	4.—	6.43	9.59	Tagu-Budateleoc	7.30	6.35	1.50	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Zelău	5.45	11.—	7.03	Zelău	5.45	11.—	7.03
Bistrița	4.—	6.43	9.59	Mureș-Ludoș	7.30	6.35	1.50	Odorhei	4.30	11.25	8.15	Careii-mari	5.45	11.—	7.03	Careii-mari	5.45	11.—	7.03

Nota: Numerii încadrați cu linii grose însemnează orele de noapte.